

JOURNALISTI

12
2015

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
91. vuosikerta 15.10.2015

Raivotauti

Onko mediatalojen enää
järkevää panna resursseja
verkkokeskustelujen
valvomiseen?

10

tässä lehdessä

● Iltalehden Marko-Oskari Lehtosesta tuli melkein salibandyhuippu. **34**

KUVA: LAURA OJA

● **JOURNALISTEN:** Proffsfotografer är oroadade över att vi vänjer oss vid dålig bildjournalistik.

20

● Pohjolan Sanomien Sari Pelttari-Heikka näkee pakolaiskriisin lähi-etäisyydeltä.

27

poimuri

Järkevät osallistuvan journalismin muodot vaativat yhteisöllistä tekemistä. Arjesta kumpuavan materiaalin ja journalistisen ammattitaidon yhdistäminen ei ole helppo tehtävä.

Journalismin tutkijatohtori Laura Ahva
Aikalaisessa 2. lokakuuta

Emme enää avaa keskusteluja onnettomuus- ja rikosuuksien yhteyteen. Keskustelupalsta ei ole tuomioistuimien, siksi tämä rajoitus. Toisaalta onnettomuuden ja rikoksen uhreja pitää journalistin ohjeiden mukaan suojella. Kun tunteet keskustelussa saavat val-

lan, saattaa uhrin asema unohtua.

Päätoimittaja Pekka Lakka
Etelä-Saimaassa 6. lokakuuta

Tämä jokamiehen journalismin aika vaatii kansalaisilta entistä enemmän. Kaikkea pitää oppia lukemaan ja kuuntelemaan kriittisesti. Aina pitää osata kysyä, pitääkö väitetty tieto paikkansa, luoko otsikko väritettyä mielikuvaa itse asiasta, liittyvätkö kuvat todella siihen, mihin niiden väitetään viittaavan ja niin edelleen. Tämän kaiken keskellä todellisen journalismin pitää lunastaa paikkansa

oikean ja oleellisen tiedon välittäjänä.

Kirkko ja kaupungin päätoimittaja Seppo Simola
valomerkki.fi-sivustolla 6. lokakuuta

Faktabaarin idea on se, että jälkeensä tarkistetaan faktoja, jos on aiheita. Mutta toinen puoli on juuri tämä positiivinen pelote eli kun poliitikko tai joku muu väitteen esittäjä tietää, että väitteitä tarkkaillaan, niin hän ei päästäkään suustaan ihan mitä tahansa.

Faktabaarin vastaava toimittaja Tuomas Muraja
Ylen verkkosivuilla 7. lokakuuta

JOURNALISTI

Journalisti Journalisten
Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
91. vuosikerta 15. 10. 2015

TOIMITUS

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA
/ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Markku Lappalainen 040 586 0613

TOIMITUSSIHTEERI/REDAKTIONS-
SEKRETERARE
Manu Marttinen 050 310 3036

TOIMITTAJAT/REPORTRAR
Nina Erho 050 379 8155
Manu Haapalainen 050 379 9108
Marja Honkonen (perhevapaalla)

ULKOASU/LAYOUT
Heli Saarela 050 528 5001

TILAUKSET/BESTÄLLNINGAR
YAP tilaajapalvelu 0303 9778
tilaajapalvelu@yap.fi

PAINO/TRYCKERI
I-print Oy, Seinäjoki
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA/UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
(09) 6122 330, faksi (09) 640 361
PL 50, 00531 Helsinki

etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.släktnamn@journalistiliitto.fi
www.journalisti.fi

KANNEN KUVA: KARI SIHVONEN

*Journalisti vaalii
laadukasta journalismia,
sananvapautta ja
alan parhaita perinteitä.
Journalisti tarkastelee
kriittisesti media-alaa
ja sen ilmiöitä.*

MARKKU LAPPALAINEN ○ markku.lappalainen@journalistiliitto.fi

Avoimuus uhattuna

Valtiovarainministeriö valmistelee lakiesitystä, joka mahdollistaisi suomalaisten osakeomistusten kätkemisen hallintarekisteriin. Viime hallituskaudella hanke pantiin jäihin, eikä sitä ole kirjattu **Juha Sipilän** (kesk.) hallituksen hallitusohjelmaan.

Ennen huhtikuun eduskunta-vaaleja kaikki puolueet totesivat *Journalistin* (4/2015) kyselyssä, että ne torjuvat kaavaillun hallintarekisterin laajentamisen ja osakeomistuksen yleisöjulkisuuden vähentämisen. Nyt hallituspuolueiden takki on kääntynyt. Hallintarekisteriä koskeva lakiesitys on tarkoitus viedä eduskuntaan vielä tämän syksyn aikana.

Suomessa on avoin suoran osakeomistuksen malli, jonka tietoja voidaan koska tahansa tarkistaa Arvopaperikeskuksessa. Ulkomaista omistusta on jo nyt piilotettu hallintarekisteriin. Valmistelussa oleva lainmuutos tarjoaisi siis suo-

malaisillekin omistajille mahdollisuuden laillisesti piiloutua myös ulkomaisiin hallintarekistereihin. Tähän saakka se on ollut kiellettyä.

”Osakeomistustietojen kätkeminen on sananvapauden kannalta arveluttavaa.

Osakeomistustietojen salaaminen on sananvapauden kannalta arveluttavaa. Se sotii avoimuuden ja läpinäkyvyyden periaatteita vastaan. Se helpottaa rahanpesua, harmaan talouden toimintaa ja veronkiertoa. Arveluttavan ja rikollisen toiminnan tutkinta vaikeutuu. Samoin vaikeutuvat journalistien mahdollisuudet saada tarkkaa ja ajantasaista tietoa omistuksista ja niissä tapahtuvista muutoksista. Tämä on tärkeää tietoa esimerkiksi yhteiskunnallisesti merkittävien toimijoiden

sidonnaisuuksien arvioinnissa.

Ministeriö on valmistellut lain uusinta versiota ilmeisen läheisenä yhteistyökumppaninaan Finanssialan keskusliitto, joka lobbaa voimallisesti lainmuutoksen puolesta. Se teetti muun muassa kyselyn, jonka tuloksien mukaan toimittajat suhtautuisivat myönteisesti hallintarekisterin käytön laajentamiseen. Tulos saatiin ohjaavalla kysymyksenasettelulla, jonka mukaan EU-asetuksessa tavoitteeksi asetettu kilpailun avaaminen edellyttäisi hallintarekisteröinnin käyttöönottoa Suomessa. Meillä on kuitenkin EU:lta lupa poiketa tässä unionin asetuksesta.

Mikä siis neuvoksi? Läpinäkyvyyden lisääminen, kuten Tutkivan journalismin yhdistys ja Oikeustoimittajat asiasta laatimassaan kannanotossa esittävät: ”Se tapahtuu parhaiten kehittämällä suoran omistuksen järjestelmää, ei romuttamalla sitä.” Avoimuuden vahvistamisesta hyötyvät viranomaiset, yleisö ja media – sijoittajatkin.

Huutoja ja kuiskauksia

Julkainen keskustelu on kova laji, varsinkin verkkofoorumeilla. Asialliseenkin ajatustenvaihtoon hyökkää ennen pitkää mukaan joku, jolla ei ole tarkoitukseen keskustella. On tarve ivata, irvailla tai mölistä, herättää pahaa mieltä.

Kun näin käy, moni vaikenee ja vetäytyy. Mitä arempi aihe, sitä varmemmin keskustelut riistäytyvät ikäville poluille. Ei synny oikeaa vuorovaikutusta, ilmapiiri myrkyttyy.

Uutisten, kolumnien ja muun journalismin

kommentointi ei poikkea verkkokeskustelujen kaavasta. On todella perusteltua miettiä, millä keinoilla tekijöiden ja lukijoiden vuorovaikutus voidaan saada toimivaksi – miten se parhaalla tavalla palvelee sananvapauden ideoita ja demokratiaa.

Pelkkä törkeyksien moderointi ei välttämättä riitä, keskusteluja pitää myös toimittaa. Sillakin uhalla, että huutajat hakeutuvat toisaalle. Silloin ehkä kuiskajatkin saavat äänensä kuuluville.

KASVO

KIMMO LUNDÉN

● Talouselämän, Markkinointi & Mainonnan ja Faktan yhteistoimituksen toimittaja vuodesta 2012.

● Työskennellyt aiemmin Tekniikka & Taloudessa toimituspäällikkönä, Kauppalehdessä uutispäällikkönä ja toimittajana sekä Turun Sanomissa taloustoimittajana.

● Valtiotieteen maisteri, pääaineena taloustiede.

● Talentumin toimitusosaston puheenjohtaja, Suomen Aikakauslehdentoimittajain Liiton hallituksen jäsen ja Journalistiliiton valtuuston jäsen.

Uhka ja mahdollisuus

Talentumin yhdistyminen Alma Mediaan voi joko karkottaa tai lisätä lukijoita. Se riippuu siitä, aikooko Alma Media säästää vai satsata, sanoo molemmissa yhtiöissä työskennellyt Kimmo Lundén.

JANNE SALOMAA, TEKSTI • AAPO HUHTA, KUVA

”Toimitusten työpaikoista on huoli”, vastaa Talentumin toimitusosaston puheenjohtaja ja toimittaja **Kimmo Lundén** siihen, mitä yhtiössä ajatellaan Talentumin ja Alma Median yhdistymisaikeista.

”Alma Median toimintatavan tuntien tämä huoli ei ole täysin aiheeton.”

Talentumin yhdistyminen Alma Mediaan vaatii sen, että vähintään 90 prosenttia Talentumin omistajista hyväksyy Alman osakevaihtotarjouksen. Talentumin hallitus suosittelee kauppaa. Fuusio toteutuu aikaisintaan ensi vuoden alkupuolella.

Alma Mediassa on viime vuosina ollut useita yt-neuvotteluja. Lundén ei kuitenkaan halua maalata piruja toimituksen seinälle.

”Päällekkäisyydet ovat lähinnä kahden pörssiyhtiön hallinnoissa.”

Journalistien irtisanominen ei Lundénista taloudellisesti kannata. Vaikka esimerkiksi Alman *Kauppalehti* ja Talentumin *Talouselämä* kilpailevat verkossa samoista lukijoista, molemmilla on vahvat brändinsä. Jos ne alkavat kopioida toistensa sisältöä, lukijat kaikoavat.

”*Kauppalehti* ja Talentumin lehdet ovat valtakunnallisia. Niiden ei kannata monistaa toistensa sisältöä”, sanoo Lundén, joka työskentelee toimittajana *Talouselämän*, *Markkinointi & Mainonnan* ja *Faktan* yhteistoimituksessa.

Suuria säästöpainetakaan ei pitäisi olla. Sekä Alman Talousmedia-yksikkö että Talentum tekevät voittoa, ja esimerkiksi *Kauppalehden* ja *Talouselämän* lukijamäärät ovat kasvaneet, *Talouselämällä* myös levikki. Lundén

toivoo, että Alma satsaa digitaaliseen yhteistyöhön, jos yhdistyminen tapahtuu.

”Talentum on onnistunut luomaan varsin toimivan Summa-palvelun, joka kokoaa sisältöjä Talentumin medioista. Se tarvitsee kuitenkin lisää käyttäjiä. Niitä voitaisiin saada, jos Summassa olisi myös Alman sisältöjä.”

LUNDÉN ON työskennellyt Talentumissa vuodesta 2011. Sitä ennen hän oli 13 vuotta Alman *Kauppalehdessä*. Työpaikkoina yhtiöt eivät hänestä suuresti eroa.

”Vaikka *Kauppalehti* on päivälehti ja *Talouselämä* viikkolehti, ne ovat lähentyneet toisiaan. *Kauppalehdessä* julkaistaan päivittäin myös pidempiä teemajuttuja ja reppareita. *Talouselämä* satsaa analyysien ja reportaasien lisäksi omiin uutisjuttuihin.”

”Päällekkäisyydet ovat lähinnä kahden pörssi-yhtiön hallinnoissa.”

Lundén seuraa työssään mediayhtiöitä. Hän arvioi yritys- ja lehtikauppojen jatkuvan toimialalla. Se ei kuitenkaan välttämättä johda median keskittymiseen muutamalle omistajalle. Lundénista Alma teki palveluksen Kainuun *Sanomille* myymällä lehden maaliskuussa paikalliselle kirjapainolle.

”Kuuluvatko maakunta- ja paikallislehdet enää Alma Median ydinliiketoimintaan? Ne saattaisivat kukin saada Almaa sitoutuneeman omistajan ja kustantajan omilta levikki-alueiltaan.” ●

Freelancereiden tulot laskevat edelleen

Freelancetoimittajat ovat tyytyväisiä elämäänsä, mutteivät tulotasoonsa, kertoo tuore työmarkkinatutkimus.

MANU HAAPALAINEN, TEKSTI • HELI SAARELA, GRAFIikka

TNS Gallupin toteuttama tutkimus freelancetoimittajien työoloista vuonna 2014 osoittaa ansiotason edelleen laskevan.

Tutkimus toteutetaan kahden vuoden välein. Freelancereiden verottajalle ilmoittama vuositulo on sen mukaan laskenut vuoden 2012 tasosta 400 eurolla. He ansaitsivat vuonna 2014 keskimäärin 23 900 euroa, 1 992 euroa kuukaudessa.

Vuoden 2010 tasosta laskua on vuositasolla 1 100 euroa. Ansiot ovat nyt hyvin lähellä vuoden 2006 tasoa.

Journalistiliiton työehtoasiamies **Jussi Salokangas** sanoo, että liiton keskeisiin tavoitteisiin kuuluu freelancereiden tulotason nostaminen kohtuullisemmaksi.

”Tavoite on, että freelancereille tulisi jonkinlainen työehtosopimus, ja voitaisiin taata minimikorvaukset esimerkiksi tekijänoikeuksien luovuttamisesta. Sitä tässä on ajettu monta vuotta.”

Salokangas myöntää, että tavoite tuskin toteutuu lähitulevaisuudessa.

”Erittäin kaukanahan siitä ollaan. Mutta tilanne vaatii välttämättä muutoksia. Tätä olemme jauhaneet vuosia. Yritämme lobata kohtuullista korvausta muun muassa Tekijäfoorumin kautta.”

NAISFREELANCEREIDEN euro on tutkimuksen perusteella noin 84 senttiä. Naisten ilmoittama verotettava vuositulo on 22 300 euroa, miesten 26 600. Ero tehdyn työn määrässä ei ollut näin suuri, sillä miehet työskentelevät 33 tuntia vii-

kossa, naiset 31.

Miesfreelancerit ehtivät lomailla enemmän kuin naiset. Miesten keskiarvoksi muodostui 4,1 viikkoa vuosilomaa, kun naiset jäivät 3,8 viikkoon.

Tulo ei jakaudu tasaisesti muillakaan

”Ylivoimainen enemmistö haluaa jatkaa alalla, riippumatta tulotasosta.

Jussi Salokangas,
Journalistiliiton työehtoasiamies

mittareilla. Pääkaupunkiseudulla asuvien vuositulot olivat 25 500 euroa. Vähimille ansioille jäivät maakuntakeskustenkin ulkopuolella asuvat 21 300 euron vuosituloillaan. Pääosin televisiolla työskentelevien ansiot olivat eri tasolla kuin lehdistöä avustavien. He ansaitsivat keskimäärin 28 200 euroa, enimmäkseen lehdistölle työskennelleet taas 23 300 euroa.

FREELANCERTOIMITTAJUUS ei ole tekijöille kultakaivos. Melkein puolet (47 prosenttia) vastanneista tunsivat olleensa vuonna 2014 alityöllistetty. Alityöllistyneet kertoivat työskentelevänsä vain 60 prosenttia siitä ajasta kuin olisivat halunneet.

Muutosta ei ole vuoden 2012 tutkimukseen juuri tapahtunut, mutta hiemankin

pidemmällä aikavälillä se on dramaattinen. Vielä vuonna 2008 alityöllistetyksi koki itsensä vain 28 prosenttia freelanceista. Itseään piti nyt täystyöllistyneenä 36 prosenttia vastaajista. Ylityöllistyneitä oli ilmoituksensa mukaan 12 prosenttia.

Tutkimuksesta voi päätellä, että freelancetoimittajat suhtautuvat työhönsä intohimoisesti. Vaikka ansiot ovat laskussa, 75 prosenttia vastaajista oli tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä yleiseen henkiseen hyvinvointiinsa. Samaan aikaan aineelliseen hyvinvointiinsa tyytyväisiä on kuitenkin vain alle puolet vastanneista, 45 prosenttia.

Salokangas korostaa tulosten osoittavan, että toimittajat suhtautuvat työhönsä suurella intohimolla.

”Toimeksiannot ovat vähentyneet lähes 40 prosenttia, mutta ylivoimainen enemmistö haluaa jatkaa alalla, riippumatta tulotasosta. Se on positiivinen seikka. Freelancerin vapaus palkitsee. Tyytyväisyys ei laske, sillä vapaa-aikaa on enemmän jos tekee vähemmän työtä.”

FREELANCERIT eivät ole varauksettoman tyytyväisiä Journalistiliiton toimintaan. 45 prosenttia vastanneista arvioi liiton ajavan freelancejäsentensä asioita erittäin tai melko hyvin. Freelancereiden tyytyväisyys liittoon on laskussa, sillä vielä vuonna 2008 heistä 66 prosenttia oli liiton toimintaan vähintään melko tyytyväisiä. Kriittisimmin liittoon suhtautuvat ulkomailla asuvat freelancerit. ●

Freelancer lukuina

**3 viikkoa 6 päivää
7 tuntia 12 minuuttia**

Freelancetoimittajat pitävät vuosilomaa keskimäärin 3,9 viikkoa. Miehet lomailevat hieman yli 4 viikkoa, naiset hieman alle. Eniten lomaa on valtakirjaperintää käyttävillä radio- ja tv-freelancereilla, keskimäärin viisi viikkoa. Pisimmän yhtenäisen lomajakson kesto on kaikilla freelancereilla keskimäärin 2,8 viikkoa.

2–5

Hieman yli puolella freelancerista on kahdesta viiteen säännöllistä toimeksiantajaa.

32 h

Freelancer työskentelee 32 tuntia viikossa. Miehet työskentelevät keskimäärin 33, naiset 31 tuntia.

47 %

47 prosenttia kyselyyn vastanneista kokee itsensä alityöllistetyksi. Vielä vuonna 2008 vain 28 prosenttia koki näin.

23 900 €

Freelancereiden kokonaislaskutus oli vuonna 2014 keskimäärin 33 600 euroa. Keskimääräiseksi verotettavaksi tuloksi muodostui 23 900 euroa. Vuotuinen verotettava tulo on vähentynyt vuodesta 2012 neljällä sadalla eurolla.

45 %

Aineelliseen hyvinvointiinsa on freelancerista erittäin tai melko tyytyväisiä hiukan alle puolet. Silti vain 29 prosenttia valitsi palkkioneuvottelut tärkeimpien vahvistettavien osa-alueidensa joukkoon. Selvästi eniten aineellisesti tyytyväisiä on ulkomailla työskentelevissä.

75 %

Kolme neljästä freelancerista on yleiseen henkiseen hyvinvointiinsa erittäin tai melko tyytyväinen. Selvästi eniten tyytyväisiä on ulkomailla työskentelevissä.

67 %

Kaksi kolmesta freelancerista on mieluiten juuri freelance-suhteessa työnantajaansa. 21 prosenttia olisi mieluiten työsuhteessa.

45 %

Hieman alle puolet freelancerista on sitä mieltä, että Journalistiliitto palvelee heidän etujaan erittäin hyvin tai melko hyvin.

46 %

Lähes puolet freelancerista pitää tärkeänä vahvistaa osaamistaan kontaktien solmimisessa ja ylläpitämisessä juttujen ostajiin. 36 prosenttia haluaisi oppia markkinoimaan ideoitaan paremmin.

LÄHDE: NS GALLUPIN TOTEUTTAMA TUTKIMUS FREELANCETOIMITTAJIEN TYÖOLOISTA VUONNA 2014.

SFJ haluaa tarkemmat ehdot tekijänoikeuksille

Suomen freelance-journalistit ry jätti syyskuun lopulla liikenne- ja viestintäministeriön Mediatyöryhmälle kannanottonsa. SFJ:n mukaan Suomen 1 200 ammattimaista freelancetoimittajaa tuottavat lukuaan suuremman osuuden mediasisälloistä. Jotta freelancereiden yritystoiminta voisi jatkossa kukoistaa, mediayhtiöiden yksipuolisiin tekijänoikeussopimuksiin olisi saatava

kohtuullisuutta.

Keskeiset mediatilat vaativat freelancereiltaan kaikkien taloudellisten tekijänoikeuksien luovuttamista. Tilanne haittaa freelancereiden mahdollisuuksia uutta luovaan toimintaan. SFJ:n puheenjohtaja **Hanna-Kaisa Hämäläinen** sanoo, että tekijänoikeuden luovuttaja voisi esimerkiksi saada oikeudet tai osan niistä takaisin, jos ostaja ei niitä

sovitussa määräajassa käytä.

”Tällä hallituskaudella muutoksen aikaansaaminen on toki iso haaste. Pitää kuitenkin huomioida, että nykytilanne vaikeuttaa monen toimeentuloa huomattavasti. Töitä ei saa, jos sitovia avustajasopimuksia ei allekirjoita. Monen toimeentulosa keskeistä olisi oman materiaalin kierrättäminen.”

Manu Haapalainen

Muutto edessä. Alma 360:n henkilöstö muuttaa Helsingin keskustan Alma-talosta Otavamedialle Pasilaan viimeistään vuoden vaihteessa. "Kulikuluvat muihin toimituksiin lakkasivat kaupan jälkeen, mutta tervehtiminen ja kuulumisten kyseleminen jatkuvat", sanoo pääluottamusmies Sami Turunen.

Toivo ja huoli vuorottelevat

NINA ERHO, TEKSTI • ROOPE PERMANTO, KUVA

Alma Media myi asiakasviestintää tekevän Alma 360:n Otavamedialle. Kaupan käytännön seuraukset selviävät henkilöstölle asia kerrallaan.

Alma Media ilmoitti 29. syyskuuta yhdistyvänsä Talentumin kanssa ja 1. lokakuuta myyneensä asiakasviestintää tekevän Alma 360:n Otavamedialle.

"Talentum-uutisen jälkeen tsekkasimme, että siellä ei ole asiakasviestintää ja ajattelimme olevamme turvassa. Kun parin päivän päästä kerrottiin, että meidät on myyty, olihan se järkytys", sanoo Alma 360:n pääluottamusmies **Sami Turunen**.

Otavamedia yhdistää Asiakasviestintänsä, Alma 360:n sekä aiemmin hankkimansa DeCo Median ja MCI Pressin yhdeksi yhtiöksi, jonka toimitusjohtaja on **Mika Suortti**. Sami Turunen mukaan alkushokin jälkeen uusia isäntiä kohtaan on syntynyt varovaista luottamusta ja toivoa.

"Ehkä mahdollisuutemme ovat uudessa isossa yhtiössä paremmat kuin mitä ne olisivat olleet pienenä tekijänä Alman ja *Kauppalehden* kyljessä. Huippumodernia Alma-taloa tulee ikävä, mutta toivomme, että perheyhtiössä suhde työntekijöihin olisi hieman inhimillisempi kuin Alman tapaisessa pörssi-yhtiössä."

ALMA 360:N HENKILÖSTÖ on jo nähnyt uudet työkaverinsa ja Otavamedian tilat, joihin se muuttaa viimeistään vuoden vaihteessa. Uuden yhtiön toimintaa miettivät integraatioryhmät ovat jo aloittaneet toimintansa.

"Luottamushenkilöiden mukanaolo on tärkeää varsinkin ryhmissä, joissa pohditaan työ- ja kulttuurien, -tapojen ja -ehtojen yhdistämistä. Meillä on kaikissa yhtiöissä paras tatti käytännön työhön ja siihen, mitä henkilöstö ajattelee, toivoo, pelkää ja odottaa", Turunen sanoo.

"Erilliset henkilöstöedut ovat vuosien varrella paljolti karsiutuneet, mutta työn kannalta meille tärkeitä ovat muun muassa modernit työvälineet ja etätyömahdollisuus."

Alma 360:ssa loppuivat noin vuosi sitten edelliset yt-neuvottelut, joissa irtisanottiin 12 työntekijää. Yrityskaupasta Alma Media tiedotti, että se ei vaikuta henkilöstöön. Sittemmin uudelta johdolta on kuultu myös, että ihan kaikille työtehtäviä ei voida täysin taata.

"Nyt siirrymme vanhoina työntekijöinä ja vanhoilla sopimuksilla uuteen yhtiöön, ja työt jatkuvat toistaiseksi entiseen tapaan. Silti pitää olla realistinen: kun neljä yritystä lyödään yhteen, kyllä sieltä joku saattaa olettaa jotain löysää löytyvän", Turunen sanoo.

"Toisaalta löysät on viime vuosina aika lailla niistetty. Pitää toivoa, että fuusiolla haetaan ja saadaan sellaista lisäarvoa, joka poikii lisää työtä." ●

STT-LEHTIKUVA PAIKKAA TOIMITUSTA SIJAISILLA

Alkukesästä 14 journalistia irtisanonut STT-Lehtikuva ilmoitti syyskuussa etsivänsä tarvittaessa töihin tulevia toimittajia.

"Nykyisellä koollamme lähes jokainen vuoro pitää sijaistaa, koska uutistyo ei pyöri, jos ihmisiä puuttuu, ja vajaamiehitys käy tekijöille liian raskaaksi", perustelee uutispäätoimittaja **Minna Holopainen**.

"Työsuhteinen henkilöstö ei kuitenkaan ratkaisisi sijaistarvetta kokonaan, koska vuorot pitää ilmoittaa ajoissa, mutta sairastumisia ja uutistilanteita ei voi ennakoida."

Holopaisen mukaan kaikilta irtisanotuilta on tiedusteltu kiinnostusta ttt-vuoroihin.

Päälouottamusmies **Jussi Lankinen** muotoilee, että irtisanomisten jälkeen väkeä on liian vähän pyrittämään uutistoimistoa joka tilanteessa.

"Mutta koska irtisanottuja oli pyydetty töihin ensin, annoin työnantajalle hyväksyntäni että näin voi tehdä."

Nina Erho

ALLER KESKITÄÄ, ULKOISTAA JA IRTISANOI

Aller Media on irtisanonut yt-neuvottelujen päätteeksi kahdeksan visuaalisen työn tekijää. Neuvottelujen alkaessa vähennystarpeeksi ilmoitettiin enintään yhdeksän.

Yt-neuvottelujen syy oli visuaalisen työn siirtäminen toimituksista keskitettyyn Design Deskiin. Siellä työnkuvat laajenevat, ja journalistisen materiaalin rinnalle tulee tehtäväksi kaupallista. Kuukausilehtien taittoja ulkoistetaan Latviaan.

Päälouottamusmies **Sari Nurmo** kertoo, että yt-neuvottelut ovat herättäneet poikkeuksellisen voimakkaita tunteita.

"Muutosten nopeus aiheuttaa hämmennystä ja toimitusten rikoutuminen haikeutta. Itkuiltaan ei ole säästetty."

Neuvottelujen alussa ilmoitettiin myös vapaaehtoisia lähtijöitä. Nurmo kertoo, että Allerissa on juuri toteutettu koko henkilöstölle ilmapiiritutkimus, jonka tulokset puretaan lokakuussa.

Nina Erho

ASKO LEHTONEN

lehtonenasko@gmail.com
 KIRJOITTAJA ON SALON SEUDUN
 SANOMIEN YHTEISKUNTATOI-
 MITUKSEN ESIMIES JA TURUN
 SANOMALEHTIMIESTYHDISTYKSEN
 PUHEENJOHTAJA.

Uusi ja vanha liitto

Olen toiminut 25 vuotta Journalistiliiton luottamusteh-
 tävissä ja miettinyt
 muutamankin ker-
 ran, että jokohan maailma alkaisi
 olla valmis. Välillä taas olen pohti-
 nut puuhan mielekkyyttä, kun työ-
 elämässä virta vie voimalla meidän
 mielestämme vääriin suuntaan,
 vaikka kuinka yritämme hallita sitä.

Sitten maa saa hallituksen, joka
 kyseenalaistaa työmarkkinoiden
 käytännöt ja neuvottelu- ja sopi-
 muskulttuurin! Kun kotikaupun-
 gin yrittäjäyhdistyksen puheen-
 johtajakin äityi luonnehtimaan
 ay-liikettä diktaattoriksi, alkoi veri
 taas kiertää vilkkaammin.

Kesän ja syksyn työaika- ja työeh-
 tokeskustelussa on hämmästyttä-
 nyt, kuinka vähäisillä tiedoilla yksi
 jos toinenkin on liikkeellä.

Pelkistään sopimuksissa on kaksi
 komponenttia: aika ja raha. Työläi-
 nen tai palkansaaja, miten vain ha-
 luatte, antaa aikaansa ja toimittaa
 asioita, joista on työnantajalle hyö-
 tyä. Vastineeksi hän saa palkkaa.

Lisien, lomarahojen, lomien tai
 palkallisten vapaapäivien päivi-
 tely sopii kokonaiskuvia kaihta-
 vaan ja populismia pulppuavaan
 aikaamme, mutta asiallisen kes-
 kustelun aineksiksi siitä ei ole.
 Kyse on aina palkan ja työajan suh-
 teesta. Jos joitain eriä halutaan
 poistaa tai leikata ilman kompen-
 saatiota, se tarkoittaa ansioiden
 pienentämistä. Rehellistä olisi
 sanoa suoraan, että työmies ei ole
 ihan koko palkkaansa ansainnut,
 kun sitä kuitenkin tarkoitetaan.

JOURNALISTILIITTO on ottanut kantaa
 hallituksen esityksiin ja todennut,
 että lomaleikkuri koskisi lehdistöä
 ja Yleä, ja määräaikaaiset työtilai-
 suudet alalla vähenisivät. Kevään
 ja syksyn esitykset osoittavat, että

ammattiyhdistysliikettä tarvitaan.
 Vaikka nyt näyttää, että sopimus-
 oikeus on uhattuna, työehtosopi-
 mukset ovat edelleen vahvin keino
 puolustaa työsuhteisten etua.

Kaikkien asiaa niillä ei kuiten-
 kaan ajeta. Yhä useampi journa-
 listi työskentelee työsuhteiden ja
 työehtosopimuksiin perustuvan
 edunvalvonnan ulkopuolella. Mitä
 heille tarjotaan? Jokaisen jäsenen
 pitää tuntea liitto omakseen ja
 jäsenmaksun arvoiseksi. Pelkkä
 pressikortti ei riitä, vaikka se on
 toki kovaa valuuttaa.

Journalistiliitossa haetaan mal-
 leja uudelle koko jäsenistöä hyö-
 dyttävälle toiminnalle. Alueellisilla
 yhdistyksillä on tässä paljon mah-
 dollisuuksia. Ne voivat olla yhtei-
 söjä, joissa jäsenet saavat ja anta-
 vat tukea työnteossa, työnhaussa
 ja esimerkiksi projektikohtaisten
 työporukoiden kokoamisessa. Yh-
 distysten piirissä voidaan järjestää
 työnohjausta, työtiloja ja koulutus-
 ta. Niiden kautta saadaan uusia
 jäseniä mukaan vaikuttamaan am-
 mattiliiton tulevaisuuteen.

OLEN LEHDISTÖN viime tes-kierros-
 ten yhteydessä johtanut työtais-
 teluvalmisteluja ja tiedän, että
 kenttä on hereillä. Kun liiton toi-
 mistosta lähtee osastoille ja yhdis-
 tyksille tieto, että lakkokone pitää
 lämmittää varmuuden vuoksi, lii-
 kettä syntyy heti. Neuvottelujen
 välilläkin tarvitaan liikettä, joka
 vie liittoa eteenpäin. Kollektiivisen
 edunvalvonnan rinnalle tarvitaan
 uudenlaista kollektiivisuutta. Jos
 vanha liitto teki jäsenten puolesta
 sopimuksia työnantajien kanssa,
 uuden liiton pitää sen lisäksi olla
 suoraan yhteydessä jäseniin. Teh-
 tävänä on tukea jäsentä niin, että
 mahdollisuudet markkinoilla
 paranevat työnteon muodosta riip-
 pumatta. ●

Keskustelun ytimessä

Paskamyrsky riehuu verkossa. Mitä sille voi tehdä? Verkkokeskustelusta puhuvat Satakunnan Kansan Inka Partanen, Ylen Timo Kämäräinen ja Allerin Pirjo Väyrynen.

ANNA-SOFIA NIEMINEN, TEKSTI • KARI SIHVONEN, KUVITUS • AINO HUOVIO, KUVAT

”no ainakin raiskaukset ja muut tappelut lisääntyy näiden karvaranteiden ja hiekkaneekereiden toimesta. sitä saa mitä tilaa ja ainakaan minä en ole näitä tilannut.”

Suomi24, 27.9.2015, moderaattori poisti viestin sen rasistisuuden takia

Huutoa, provosointia, rasismia. Verkkokeskustelu on käynyt monessa tiedotusvälineessä entistäkin kiivaampana siitä lähtien, kun Eurooppaan virtaavat turvapaikanhakijat nousivat otsikoihin kesän lopulla.

Nyt.fi poisti verkkokeskustelun käytöstä syyskuun kahdeksi ensimmäiseksi viikoksi. MTV, Verkkouutiset ja Iltalehti rajoittivat kommentointia.

Samaan aikaan keskustelu kuitenkin jatkui toisaalla, aiheena esimerkiksi uutinen tanskalaisessa vastaanottokeskuksessa puukotetusta poliisista.

”Montako yksittäistapausta pitää tapahtua ennenkuin myönnetään, minkäsotisten

ihmisten kanssa ollaan tekemisissä? Ja täällä hölmölässä poliisi etsintäkuuluttaa ja jahtaa resurssit punaisena pahvitöpperöisiä pojan-koltiaisia!!”

Suomi24, 29.9.2015, moderaattori ei poistanut viestiä

Tällaisen viestin poistamiselle ei ole Suomen suurimman keskustelupalstan Suomi24:n säännöissä selkeää perustetta. Siksi se sai jäädä.

Kuka tällaista keskustelua kaippaa?

SATAKUNNAN KANSAN kehitysjohtaja **Inka Partanen** esittää toisenlaisen kysymyksen: mikä tässä nyt on uutta?

”Keskustelun kärjistyminen on ollut menossa monta vuotta. Puoliammatilliset trollit ovat lisääntyneet pitkän aikaa”, Partanen sanoo. Trolli tarkoittaa ihmistä, joka tarkoituksella provosoi ja ärsyttää verkkokeskusteluissa.

Partasen mukaan Alma Aluemedian moderaattorit ovat arvioineet, että asiattomien kommenttien määrä ei ole tänä syksynä kasva-

Internetin alkuajan ideaali siitä, että verkkokeskustelut lisäävät demokratiaa, ei näytä täysimääräisesti toteutuvan.

Timo Kämäräinen, Ylen uutis- ja ajankohtaistoiminnan verkkotuottaja

nut suhteettomasti. Alma Aluemediassa moderointi on pääosin ulkoistettu avustajatiimille. Kommentointi avataan suurimpaan osaan uutisista, ja käytössä on ennakkomoderointi.

Myös Aller Median moderoinnista vastaavan **Pirjo Väyrysen** käsitys on, että asiattomien kommenttien määrä ei ole kasvanut suhteettomasti. Mutta:

”Ehkä siinä on tasaista kasvua koko ajan ihan samalla tavalla kuin on viestien yleisissä määrissä.”

Allerilla suurin moderointitarve on jälkimoderoitavalla Suomi24-keskustelupalstalla, jonne tulee nykyään jopa 20 000 viestiä päivässä. Määrä on niin suuri, että vaikka vain murto-osa viesteistä on asiattomia, niitä on paljon. Eivätkä ongelmana ole pelkästään asiattomat viestit, vaan tyhjä taukka, joka ei anna lukijalle oikein mitään.

YLE KYLLÄSTYI taukkaan jo pari vuotta sitten.

”Internetin alkuajan ideaali siitä, että verkkokeskustelut jotenkin merkittävästi lisäävät demokratiaa, ei näytä ainakaan täysimääräisesti toteutuvan”, sanoo Ylen uutis- ja ajankohtaistoiminnan verkkotuottaja **Timo Kämäräinen**.

Siksi Yle on vetänyt viime vuosina linjaa, jossa vain harvat artikkelit avataan erillisellä päätöksellä keskusteluille, ja kommentit moderoidaan ennalta.

Siten jää aikaa kehittää muita vuorovaikutuksen kanavia, kuten chatteja, joukoistamisia ja A2-teemailtojen kaltaisia isoja hankkeita. Facebookissakin pitää ehtiä olla, koska uutiset leviävät siellä joka tapauksessa.

Kämäräinen kutsuu ratkaisua arvovalinnaksi.

”Ajattelimme, että keskittymällä keskusteluartikkeleissa harvempiin aiheisiin saisimme luotua enemmän laatua.”

Nyt.fi päätyi samankaltaiseen ratkaisuun kahden viikon keskustelupaaston jälkeen:

se eriytti kommentit yksittäisistä uutisista aiheperusteisiksi keskusteluartikkeleiksi ja tiukensi samalla moderointia.

Se on suunta, johon Partanen, Väyrynen ja Kämäräinen uskovat tiedotusvälineiden keskustelujen olevan menossa.

Maaillalla on monia esimerkkejä. Uutistoimisto Reuters sallii keskustelut vain mielipidekirjoitusten yhteydessä, koska kokee niiden olevan hedelmällisin lähtökohta keskustelulle.

Teknologiajulkaisu *Re/codella* ei ole enää kommentointimahdollisuutta lainkaan, vaan se keskustelee Twitterissä ja Facebookissa ja kokee saavansa siitä paljon enemmän. Julkkisen twiitillä on suurempi vaikutus esimerkiksi kävijäluokuihin kuin julkkisen sivustolle kirjoittamalla kommentilla.

Muutama lehti onkin kertonut, että kävijämäärät ovat kasvaneet kommentointiosion sulkemisen jälkeen.

Miksi keskusteluja oikeastaan pitää olla? Mikä verkkolehtien tai keskustelupalstojen kommenteissa on tärkeää? Riippuu, kenen näkökulmasta asiaa katsoo.

HYÖTYJÄ VOI olla kolme: toimittajat, mediatilat ja yleisö.

Toimittajat voivat saada esimerkiksi uutisvinkkejä tai huomautuksen uutisessa olleesta virheestä, mediatilat yleisön viipymään sivustolla pidempään, yleisö taas viihdettävä, vertaistukea ja äänensä kuuluviin.

Hyödyt eivät kuitenkaan tule ilman haittoja. Joskus Suomi24:ään muodostuu niin tiivis yhteisö, että se ei halua päästää muita keskustelemaan, vaan ajaa ihmiset pois.

Kommenttien vaikutus mediatalon brändiin voi kääntyä kielteiseksi, koska epämääräiset kommentit eivät vahvista lehden luotettavuutta ja uskottavuutta.

Ja kuinka moni toimittaja oikeasti ehtii ja jaksaa kahlata kasapäin hyödyttömiä kommentteja löytääkseen uutisvinkin?

Voi käydä niinkin, että moderointi vie aikaa uutistyoilta.

Partanen teki hiljattain verkkokeskustelujen mielekkyydestä gradun, jossa hän totesi, että toimituksen ja yleisön motiivit osallistua verkkokeskusteluun ovat osin ristiriidassa keskenään. Siten myös ajatukset verkkokeskustelujen kehittämisestä menevät ristiin.

Kenen hyötyjä pitäisi tavoitella, ja miten varmistaa, että niihin päästään? Milloin ylläpitäjän kulut ja hyödyt ovat tasapainossa? Milloin keskustelu on niin hyvää, että se kannattaa?

Yhtä vastausta ei ole. Jotain yleistä voinee kuitenkin sanoa.

”Ehkä hyvän verkkokeskustelun yhteisen nimittäjä on sama kuin keskustelussa ylipäätään. Mikäli se lisää osapuolten ymmärrystä ja vie asioita jollain tavalla eteenpäin, keskustelulla on jokin arvo”, Kämäräinen summaa.

Kokonaan toinen asia on, kuinka usein tällaiseen päästään. Maaillalla on kuitenkin yritetty myös kehittää uutiskommentointia.

”VERKKOKESKUSTELUJEN tyypillinen ongelma on monesti jo teknisistä syistä se, että niissä ei edes voi syntyä vuorovaikutusta. Yksi kommentoi, ja toinen vastaa siihen kolmen tunnin päästä jossain alempana viestiketjussa”, Partanen sanoo.

Tämä lienee tuttu ongelma kaikille verkkokeskusteluja seuraaville tai niihin osallistuville. Mutta tarvitseeko sen olla niin? Entä jos kommentit eivät olisikaan yhtenä pötkönä jutun lopussa?

Blogialusta Medium ja Taloussivusto Quartz ovat kokeilleet mallia, jossa lukija voi tehdä muistiinpanon haluamaansa kohtaan jutussa. Muistiinpano näkyy tekstikohdan vieressä, ja muut voivat kommentoida sitä. Siten kaikkea keskustelua ei tarvitse käydä yhdessä viestiketjussa, vaan juttuun syntyy monia kahvipöytiä.

The New York Times puolestaan on ko-

keillut yksittäisten kommenttien nostamista sopivaan kohtaan tekstiä. Kommentti näkyy vähän kuin puhekuplana artikkelin vieressä. Se ei lisää kommenttien keskinäistä vuorovaikutusta, vaan tuo toimituksen mukaan vuorovaikutukseen. Toimitus pystyy kommentin esiin nostamisella osoittamaan, että hei, me ihan oikeasti luemme näitä kommentteja ja arvostamme niitä. Samalla kommentti on vuorovaikutuksessa artikkelin kanssa.

Partanen, Kämäräinen ja Värynen pitävät tällaisia kokeiluja kiinnostavina. Mikseivät suomalaiset mediatilat sitten kokeile enemmän?

”Kaikki ovat varmasti kiinnostuneita tuon kaltaisista ominaisuuksista, mutta kun tehdään lista siitä, mitä kaikkea pitäisi välttämättä tehdä, sillä on monia muita suuria asioita”, Kämäräinen sanoo.

”Jos ajatellaan, mikä on meidän perustehtävämme ja myös bisneksemme, se on tietysti journalismi. Ja kyllä siinä varmasti on sitäkin, ettei ihan nähdä, mitä verkkokeskustelulla voidaan saavuttaa”, kommentoi Partanen.

Suomi24:ssä asetelma on toinen, koska keskustelu on ydinasia. Sivustolla onkin tehty joitain kokeiluja: Käyttäjät ovat voineet peukuttaa kommentteja ylös- tai

alaspäin viestiketjussa. Moderaattorit ovat voineet pinnata eli kiinnittää kommentteja keskusteluketjun ylimmäiseksi. Myös aktiiviset, vapaaehtoiset käyttäjät pystyivät tekemään pinnauksia.

Tällä hetkellä mikään toiminnoista ei ole käytössä, mutta niistä kehitetään parempia versioita. Aikaisemmat tekniset ratkaisut eivät olleet toimivia tai ovat vanhentuneita. Värynen kertoo, että esimerkiksi peukutuksia käytettiin paljon väärin luomalla komentosarjoja, jotka manipuloivat keskustelua. Komentosarjat nostivat omaa näkökulmaa ja lasivat toista.

Pitkässä viestiketjussa sillä on merkitystä.

"Ihmiset jaksavat lukea neljä kommenttia. Sen jälkeen ihmisiä ei kiinnosta, vaikka ketjussa olisi 150 vastausta", Väyrynen kertoo viitaten Allerin keräämään dataa.

150 VIENTIÄ on paljon, mutta ei poikkeuksellinen määrä Suomi24:ssä. Keskusteluita on kasvanut massiivisia: vielä 2000-luvun alussa keskustelupalstalle tuli ehkä

50 kommenttia päivässä, nyt niitä tulee 15 000–20 000.

Siinä on yksi vastaus kysymykseen, kuka nykyisen kaltaisia verkkokeskusteluja kaipaava. Aika moni niihin ainakin osallistuu.

"Olisi mielenkiintoista nähdä, minne ihmiset menisivät, jos Suomi24:n keskustelut lopetettaisiin päiväksi. Missä ne 15 000–20 000 kommenttia olisivat?" Väyrynen pohtii.

Niin, missä?

Esimerkiksi Facebookissa ja Twitteris-

sä keskustelua käydään omalla nimellä. Voi hyvin olla, että tulevaisuudessa mediatilat valikoivat Reutersin, Ylen ja *Nyt.fi:n* tapaan keskustelunavaukset tarkkaan. Uutiskomentoinnin sijaan saatetaan kehittää muunlaisia vuorovaikutuksen muotoja. Ehkä uudet muodot tulevat keskustelupalstojen rinnalle, tai ehkä niiden tilalle.

Ehkä myös perinteinen uutiskomentointi säilyy vielä kehitettävien asioiden listalla, vaikka sitten sen alapäässä. ●

INKA PARTANEN

● Satakunnan Kansan kehitysjohtaja vuodesta 2012 lähtien.

● Työstää Satakunnan Kansan ja Alma Aluemedian verkkokeskusteluun liittyviä asioita. Lisäksi sijaistaa päätoimittajaa ja tekee toimituspäällikön töitä.

● Työskennellyt aiemmin toimittajana, uutispäällikkönä ja verkkopäällikkönä.

TIMO KÄMÄRÄINEN

● Ylen uutis- ja ajankohtaistoiminnan tuottaja helmikuusta 2015 lähtien.

● Pitkän linjan yleläinen, joka on ajautunut uralaan koko ajan enemmän kohti verkkoa.

● Työskennellyt aiemmin toimituspäällikkönä, taloustoimittajana ja taloustoimituksen varaesimiehenä.

PIRJO VÄYRYNEN

● Aller Median Head of Community Management and Privacy kesästä 2015 lähtien.

● Vastannut Aller Mediassa moderoinnista ja yhteisöpalvelujen kehittämisestä usean vuoden ajan, aiemmin eri tittelillä.

● Työn puolesta kokemusta verkkokeskusteluista 2000-luvun alusta lähtien. Ei toimittajataustaa.

Moderointikoulun pilotti alkaa lokakuussa

Aller Media ilmaisi hiljattain halunsa olla entistä vahvemmin kehittämässä suomalaista verkkokeskustelua, kun se kertoi perustavansa moderointikoulun. Kuka tahansa voi hakea koulun, jonka kahdeksalla kokoontumiskerralla käsitellään esimerkiksi netti-ilmiöitä, moderaattorin hyvinvointia ja median vastuuta.

Ajatus koulusta kypsyi vuosien mittaan, kun eri tahot ovat kyselleet Suomi24:ltä neuvoa moderointiin. Syyskuun alussa vilkastunut keskustelu verkkokeskustelusta sysäsi koulun perustamiseen vauhtia, ja pilotti alkaa vielä lokakuun aikana.

"Nyt oli hyvä aika nostaa esiin, että verkkokeskustelujen sulkeminen ei välttämättä ole ainoa vaihtoehto", moderointikoulun perustaja **Pirjo Väyrynen** sanoo.

Satakunnan Kansan kehitysjohtaja **Inka Partanen** sanoo, että moderointikoulu tulee tarpeeseen. Hän uskoo, että jos melkein keneltä tahansa Satakunnan Kansan toimituksessa kysyy, moderointi koetaan vaikeaksi. Lisäksi se on työhyvinvointikysymys: on raskasta kirjoittaa uutinen ja sen jälkeen moderoida siihen liittyviä kommentteja, jotka voivat esimerkiksi kohdistua vahvasti kirjoittajaa tai haastateltavia vastaan.

"Moderointi on ja sen pitää olla ammattimaistumassa", Partanen sanoo.

Allerin moderointikouluun tuli muutamia kymmeniä hakemuksia. Hakijoista noin 15 valitaan opiskelijoiksi.

Pilottiryhmä valmistuu moderointikoulusta helmikuussa 2016. Sen jälkeen Aller vetää yhteen ryhmän kokemuksia, ja varsinaisesti koulun on tarkoitus aloittaa toimintansa maaliskuussa 2016.

Anna-Sofia Nieminen

Kylmää kyytiä Jäämeren rannalla

Barents Observerin päätoimittajan uhatut potkut toteutuivat. Hurjimman tulkinnan mukaan Venäjän FSB on sekaantunut juttuun.

VERNA LEINONEN, TEKSTI • JONAS SJØKVIST
KARLSBAKK, KUVA

”Minulla on ollut niin kiire vastata kaikkiin sähköposteihin ja soittoihin, etten ole ehtinyt vielä työvoimatoimistoon ilmoittautumaan työttömäksi työnhakijaksi”, **Thomas Nilsen** sanoo puhelimesta iloisesti, mutta vakavoituu sitten.

”Onhan tilanne ihan absurdi.”

Nilsen irtisanottiin 28. syyskuuta *Barents Observer*- verkkolehden päätoimittajan paikalta. *Journalisti* 10/2015 kertoi, että Nilseniä uhattiin potkuilla jo loppukesästä. Päätoimittajan mukaan omistajat halusivat oikeuden puuttua lehden sisältöön ja suuttuivat, kun Nilsen kertoi asiasta julkisuudessa.

Yli kymmenen vuotta Pohjois-Norjassa toiminut *Barents Observer* kirjoittaa arktisen alueen asioista ja seuraa esimerkiksi Venäjän energiaprojekteja Jäämerellä. Lehden omistaa Norjan Barents-sihteeristö, Norjan kolmen pohjoisimman kunnan etujärjestö, joka kertoo verkkosivuillaan edistävänsä Norjan ja Venäjän välistä yhteistyötä.

NILSEN SANOO, että taustalla on halu hiljentää *Barents Observerin* kriittiset jutut Venäjästä. Myös Norjan yleisradioyhtiö NRK julkaisi jutun, jossa nimetön lähde väitti Venäjän turvallisuuspalvelu FSB:n pyytäneen verkkolehden vaientamista.

Nilsenin esimies **Stig Olsen** edustaa Nordlandin kuntaa. Hän kom-

Potkut tulivat. Päätoimittaja Thomas Nilsenin johtama Barents Observerin toimitus on käsitellyt kriittisesti arktisia energia-hankkeita. Kustantaja haluaisi muuttaa lehden infoportaaliiksi. Kaavailujen julkistaminen toi potkut Nilsenille.

mentoi tapausta lyhyesti sähköpostitse.

”Syy sille, että Thomas Nilsen joutui jättämään paikkansa päätoimittajana, on epäluotettava toiminta omistajaa kohtaan. Valitettavasti en voi antaa enempää tietoja tapauksesta”, Olsen kirjoitti.

”Emme voi vain katsoa, kun työmme jälki tuhotaan.”

Thomas Nilsen, Barents Observer -verkkolehden ex-päätoimittaja

ENTÄ MITÄ *Barents Observerille* nyt tapahtuu? Paperilla näyttää, ettei mikään muutu.

Olsen kertoo aikovansa esittää, että lehti jatkaisi itsenäisellä linjallaan. Päätoimittajaksi tehdään lokakuun lopussa.

Vaikka kunnat omistavat lehden, sen

rahoitus tulee Norjan ulkoministeriöstä. Ministeriöstä tiedotetaan, että ulkoministeri **Børge Brende** tukee itsenäistä ja vapaata *Barents Observeria* ja toivoo omistajien ponnisteleavan rakentavan ilmapiirin luomiseksi.

Barents Observerin kahden toimitustajan toimituksessa ollaan kuitenkin epäileväisiä.

”Päätökset tulevat liian myöhään. En näe, että voisimme jatkaa kuntien omistuksessa. Rakastamme työtämme ja haluamme jatkaa arktisen alueen uutisten ja tarinoiden kertomista maailmalle. Pohdimme nyt, miten voisimme jatkaa *Barents Observerin* tekemistä ilman omistajia”, virkaatekevä päätoimittaja **Trude Pettersen** kertoo.

Nilsen itse valmistautuu riitauttamaan irtisanomisensa oikeudessa. Norjan journalistiliitto on luvannut tukea häntä taloudellisesti oikeudenkäynnissä.

”Emme voi vain katsoa, kun työmme jälki tuhotaan”, Nilsen sanoo. ●

Turvallisesti uuteen alkuun

Ranska vastaanottaa kotimaastaan paenneita toimittajia, kuvaajia ja pilapiirtäjiä Pariisiin perustettuun journalistien turvakotiin. Eniten tulijoita on Syyriasta ja Afrikasta.

VIRPI LATVA, PARIISI, TEKSTI • LÉO DELAFONTAINE JA MAISON DES JOURNALISTES, KUVAT

Syyrialainen **Bassel Tawil** päätyi kuvajournalistin uralle valokuvausharrastuksensa kautta. Arabikevät ja Syyrian sisällissota olivat juuri alkamassa, kun hänen pakollinen kahden ja puolen vuoden asepalveluksensa päättyi keväällä 2011.

Aseiden paukkeeseen tottunut Tawil alkoi kotiseudulleen palattuaan kuvata Syyrian hallituksen joukkojen yhteenottoja kapinallisten kanssa ja toimittaa kuvia kansainvälisille kuvatoimistoille, muun muassa ranskalaiselle AFP:lle. Hän perusti myös maansa ensimmäisen hallituksen toimia kuvajournalismin keinoin kritisoivan *Lens Young Homs* -verkkosivun.

”Pidän valokuvauksesta, mutta se on ollut minulle vain hauska harrastus. Kun näin sisällissodan kauhut, minulle tuli pakottava tarve kuvata ja kertoa niistä maailmalle kaikkien nuorten syyrialaisien puolesta.”

”Työskentelin Homsin kaupungissa, kun Syyrian hallituksen joukot piirittivät kaupungin. Sinnittelin siellä pikkuveljeni kanssa kaksi vuotta ilman sähköä ja lähes ilman ruokaa. Sitten veljeni ja kolme ystävääni kuolivat talomme pommituksessa ja jäin yksin. Kuuden kuukauden päästä onnistuin tilapäisen aselevon turvin poistumaan piiritetystä kaupungista”, Tawil kertoo.

Matkalla kohti Libanonin rajaa Tawil vangittiin kymmeneksi päiväksi. Häntä uhkailtiin moneen otteeseen sekä kotimaan puolella että Libanonissa, jonne

hän saapui laittomasti. Myös hänen passinsa takavarikoitiin ennen kuin hän pääsi Ranskan Libanonin suurlähetystöön. Tawil ei puhu ranskaa, mutta hänen tilanteensa selvitettiin, ja kahden kuukauden odotuksen jälkeen hänen viisumihakemuksensa hyväksyttiin. 27-vuotias kuvaaja ohjattiin journalistien turvakotiin Pariisiin, missä hän odottaa parhaillaan oleskelulupaa.

”Monilla on fyysisiä ja henkisiä vammoja sekä huoli kotimaahan jääneestä perheestään.

Darlene Cothière,
journalistien turvakodin MDJ:n johtaja

”Tilanteeni ei ole yksinkertainen. Pidän Euroopasta ja Ranskasta ja olen ajatellut opiskella täällä. Joka tapauksessa haluan palata Syyriaan mahdollisimman pian. Monet nuoret ja koulutetut syyrialaiset ovat samassa tilanteessa kuin minä, mutta he haluavat sisällissodasta huolimatta jäädä Syyriaan.”

JOURNALISTITIEN TURVAKOTI MDJ (Maison des Journalistes) on auttanut uuden elämän alkuun kaikkiaan 300 kotimaastaan paennutta journalistia 60:sta eri maasta. Johtaja **Darlene Cothière** on joutunut huomaamaan, että maailma ei suinkaan ole

▲ **Johtaja.** Darlene Cothière tietää hyvin, että maailman kriisialueilla journalistit ovat kovilla. ”Me autamme heitä uuden elämän alkuun.”

► **Lounastauko.** Kotimaastaan paennut guinealainen Djibril on saanut turvapaikan Pariisista.

Kotimaa mielessä.
Syyrialainen Bassel Tawil haluaa palata kotimaahansa niin pian kuin mahdollista.

MDJ (MAISON DES JOURNALISTES)

● Pariisissa toimiva journalistien turvakoti ja sananvapauden äänitorvi.

● Asukkaat kiertävät kouluissa ja yliopistoissa puhumassa tiedonvälityksen vapaudesta.

● Pyrkii auttamaan monin eri tavoin kotimaastaan karkotettuja toimittajia, joita usein raastaa huoli omaisistaan.

muuttunut paremmaksi paikaksi journalistille turvakodin kymmenen toimintavuoden vuoden aikana.

”Tavoitteenamme on olla ensimmäinen kiintopiste vieraaseen kaupunkiin tuntemattomina ja usein kielitaidottomina saapuville journalistille. Monilla on fyysisiä ja henkisiä vammoja sekä huoli kotimaahan jääneestä perheestään. Heitä ahdistaa myös se, että he eivät voi harjoittaa ammattiaan.”

Charlie Hebbon toimitukseen tehty tammi-kuinen terrori-isku otettiin MDJ:ssä raskaasti. Cothièren mukaan tiedonvälityksen vapauden puolesta taistelu kaikkialla maailmassa on nyt erityisen tärkeää, samoin Ranskaan paenneiden journalistien turvallisuuden ja työrauhan varmistaminen.

Pakolaiselle taataan MDJ:ssä kuuden kuukauden oleskelu, jonka aikana toimittajille tarjotaan paitsi aineellista tukea, myös psykologin ja lakimiehen apua sekä ranskan tunteja. Valtaosa turvakodin asukkaista odottaa pakolaishakemuksensa käsittelyä ja oleskelulupaa.

Cothière kertoo, että osa heistä ohjataan täydentämään viestinnän opintojaan, jotta he saavat paikallisen tutkinnon ja voivat etsiä työtä myös Ranskasta.

MAAILMASSA AINUTLAATUISEN turvakotihankkeen ovat ideoineet ranskalainen toimittaja **Danièle Ohayon** ja elokuvaohjaaja **Philippe Spinau**. Hankkeen takana on Pariisin kaupunki, ja MDJ:tä pyörittävä järjestö kerää lisäksi lahjoituksia yksityishenkilöiltä ja yhteisöiltä.

Lounais-Pariisissa sijaitseva entinen harjatehdas on viihtyisä kolmikerroksinen rakennus, jossa on yhteisten tilojen lisäksi 14 asuinhuonetta. Paitsi turvakoti, MDJ on myös sananvapauden äänitorvi. Asukkaat kiertävät puhumassa tiedonvälityksen vapaudesta kouluissa ja yliopistoissa. Rakennuksessa järjestetään säännöllisesti kantaa ottavia valokuvänäyttelyitä. ●

Elokuva kiinnostaa – kritiikki ei?

Elokuvakritiikin tila kapenee suomalaisessa mediassa.

KALLE KINNUNEN, TEKSTI • RICHARD JENSEN, KUVITUS

Iltalehti lopetti elokuva-arvostelujen säännöllisen julkaisemisen toukokuussa.

MTV julkaisi verkkosivullaan kritiikit elokuvaensimistöistä yli kymmenen vuoden ajan. Loppu tuli joulukuussa 2014.

Turun Sanomissa ei enää arvioida kaikkia ensi-iltaelokuvia.

Samaan aikaan elokuvateattereissa käydään enemmän kuin yli 30 vuoteen. Kyse ei siis ole siitä, että elokuvat eivät kiinnostaisi.

Perinnettä kritiikillä on, etenkin sanomalehdissä. *Helsingin Sanomat* ja *Iltta-Sanomat* ovat julkaisseet 1980-luvulta alkaen arvostelut kaikista uutuukselokuvista. *Aamulehti* ja *Turun Sanomat* ovat käsitelleet Tampereen ja Turun ensi-illat samalla tarkkuudella.

Elokuvienv levittäjät ovat vastavuoroisesti järjestäneet kaikista elokuvista lehdistönäytöksiä. Esimerkiksi Yhdysvalloissa kaikkia elokuvia ei tarjota kritikoille.

Iltalehden toimituspäällikkö **Anne Tahvolainen** kertoo, että syy rajuun supistamiseen oli lukijamäärätavoitteista jääminen.

”Merkittävimmät elokuvat arvioimme edelleen”, Tahvolainen kuvailee. Käytännössä lehdessä on toukokuun jälkeen arvioitu kaksi

kotimaista elokuvaa, joissa on suositut näyttelijät.

Turun Sanomien kulttuuritoimituksen vetäjän **Tuomo Karhun** mukaan lähes kaikki elokuvat arvioidaan, ainakin kotimaiset.

”Kun levittäjä mainostaa ja heikuttaa teostaan, on tärkeää, että on myös pyyteetön ja puolueeton kritiikki, joka esittää oman mielipiteensä”, Karhu sanoo.

ELOKUVAA ON KUTSUTTU aikansa peiliksi. Elokuvakritiikki on elokuvan peili.

Elokuvan asema on joskus viihteen ja joskus taiteen kentällä. Usein se on samanaikaisesti kummallakin. Kritiikin kirjoittaminen vaatii asiantuntemusta, sanoo Suomen arvostelijoiden liiton elokuvajaoksen puheenjohtaja, toimittaja **Matti Rämö**.

Elokuvakritiikin aseman heikkenemiseen on mainittu syyksi muun muassa se, että verkossa kaikki ovat kritikoita. Kriitikot puolestaan ovat useissa lehdissä joutuneet kirjoittamaan yhä lyhyempiä tekstejä.

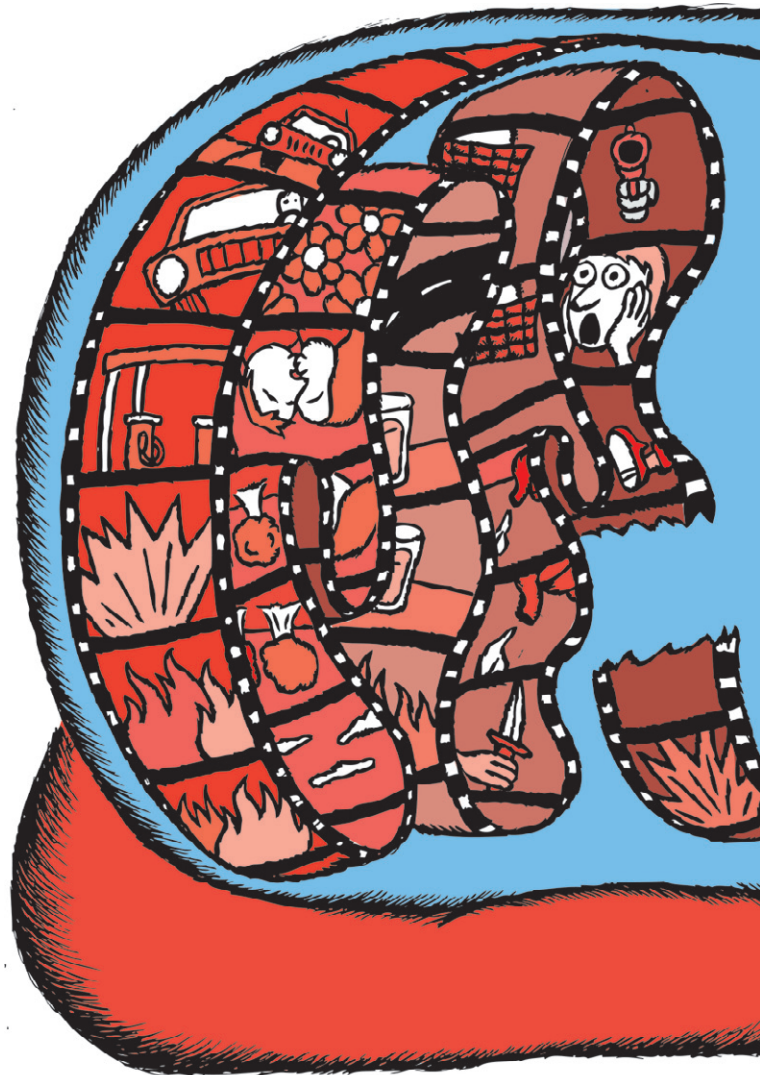
Rämön mukaan kritiikissäkin on kehittämisen varaa. Monet arvostelut ovat yhä vanhanaikaisia, ”kuin ruohonleikkuritestejä *Tekniikan*

Maailmassa”.

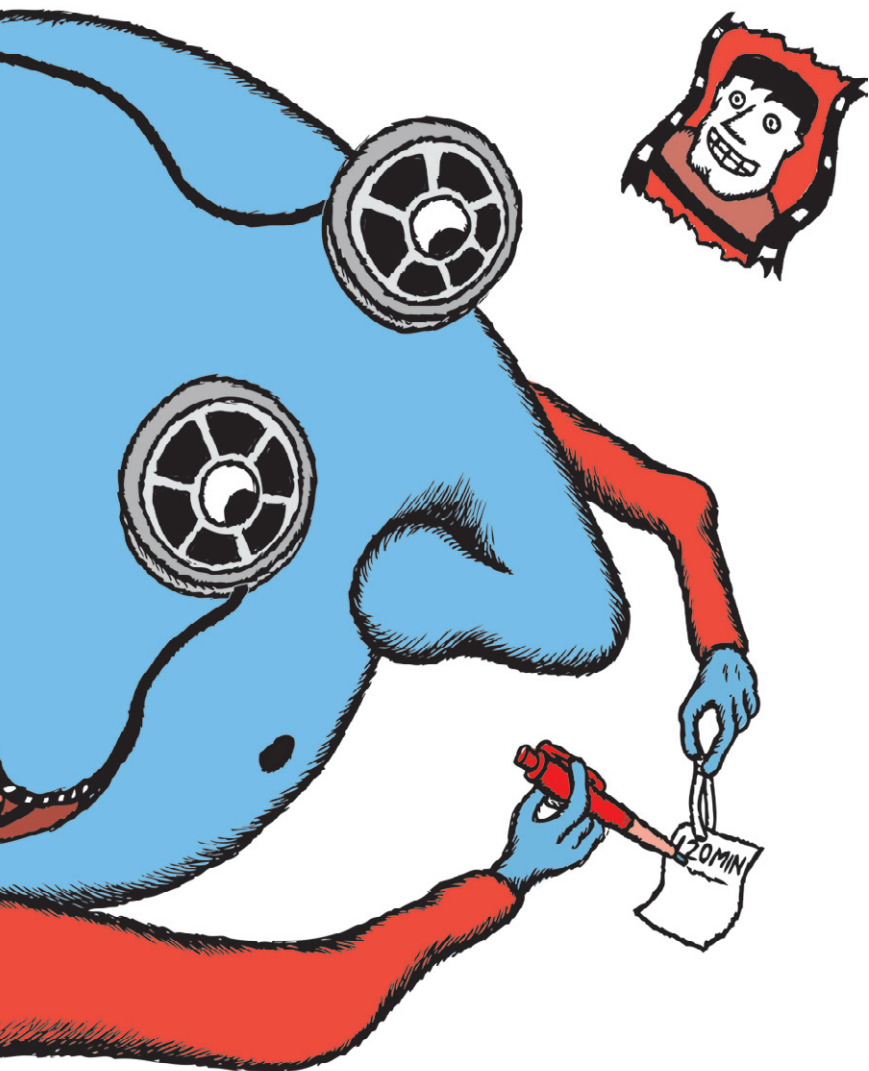
”Ikään kuin olisi mitta-asteikko ja tarkastuslista: ovatko näyttelijät hyviä, onko kuvaus hyvää. Kritiikki on parempaa, jos kritikko laittaa itseään peliin. Kritiikki on persoonallinen ja analyyttinen tekstilaji, jonka merkitys syvenee, kun lukijalle muodostuu kuva kritikon mausta. Juoniselosteiksi ja adjektiivilistoiksi typistyvissä pätkäarvioissa potentiaali jää hyödyntämättä.”

Rämö uskoo elokuvakritiikin olevan samanlaisessa vaiheessa kuin urheilujournalismi oli jokin aika sitten.

”Urheilusivuilla persoonallisen näkemyksen määrä on kasvanut. Kuivasta raportoinnista on päästy eroon. Ei tarvitse kertoa, mitä

tapahtui, vaan mitä se merkitsee.”

KUN PAINOTUS SIIRTYY printtime-diasta kohti verkkoa, kaikki kritiikki on pulassa, tietää *Helsingin Sanomien* uutispäällikkö **Jussi Pullinen**.

Verkossa leviää se, mitä jaetaan sosiaalisessa mediassa. Elokvakritiikin osalta se tarkoittaa rajuimpia lyttäyksiä tai vaikka hyperbolaa.

”Ylipäänsä kritiikit ovat hirveän vaikeassa asemassa verkon maailmassa”, sanoo Pullinen.

”Lehdessä niillä on erilainen käytötapa. *Nyt-liitteen* lukijatutkimuksissa ilmeni, että puolet luki-joista lukee elokuva-arvioita. Ne ovat siinä lehden virrassa ja katsot, että ’hei, tällaisia leffoja tuli ensi-iltaan’. Saatat lukea arvion eloku-

vasta, josta et ollut aiemmin tietoinen. Verkosta niitä ei samalla tavalla löydetä. Arviot eivät ole juttutyyppejä, jota levitetään sosiaalisessa mediassa eteenpäin.”

Hän kertoo tarinan taidekritiikin haasteista liittyen **Karl Ove Knausgårdin** romaanin *Taisteluni* 5 arvosteluun.

”Se oli tapaus, ja kirjailija on tunnettu, joten teimme sillä kokeiluja, miten saisimme arvostelulle paljon verkkolukijoita. Kokeilimme arviota *Hesarin* netin etusivulla ja kaikissa kanavissa, käytimme erilaisia kuvia ja erilaisia otsikoita. Eikä se vaan kiinnostanut.”

HELSINGIN SANOMIEN elokuva-arviot siirtyvät marraskuussa *Nyt-liitteestä*

kulttuurisivuille. Ratkaisu lienee mieluisa elokuva-alalle. Taiteenlaji nousee muun kulttuurijournalismin rinnalle.

”Se on hyvä sijainti, koska kulttuurisivuilla käsitellään elokuvaa muutenkin”, toimituspäällikkö **Erja Yläjärvi** sanoo.

Siellä julkaistaan esimerkiksi henkilöjutut elokuvantekijöistä.

”Jos kaikkea ei edes katsota, ollaan yhä enemmän ison rahan markkinoinnin armoilla.

Matti Rämö, Suomen arvostelijoiden liiton elokuvajaoksen puheenjohtaja

Yläjärvi ei kuitenkaan lupaa, että kaikki ensi-illat arvioitaisiin vastakin. Sen sijaan hän vakuuttaa, että elokuvakritiikille on varattu kulttuurisivuilta yhtä paljon tilaa kuin *Nyt-liitteestä*.

Matti Rämö pitää sitä epätodennäköisenä. Viikon elokuvat tulevat perjantaisin kertarysäyksellä ensi-iltaan. Ne täyttäisivät helposti päi-

vän kulttuurisivut kokonaan.

”On matemaattisesti selvää, ettei nykyisen laajuisilla kulttuurisivuilla riitä palstatilaa ainakaan joka viikko.”

Rämö pitää huolestuttavana myös tietä, jossa elokuvat valikoidaan niitä näkemättä. Tuomo Karhu kertoo, että osa *Turun Sanomien* arvioimattajättämispäätöksistä on mielenosoituksellisia: jos elokuvaa ei näytetty lehdistölle Turussa vaan ainoastaan Helsingissä, sitä ei käsitellä.

”Tietysti jonkin kauhuleffasarjan nelososan jättäminen arvioimatta on helppo ratkaisu”, Rämö sanoo.

”Mutta jos kaikkea ei edes katsota, ollaan yhä enemmän ison rahan markkinoinnin armoilla. Jos elokuvaa ei näytetty Turun kritikoille, se voi johtua laatu elokuvan hyvin pienestä markkinointibudjetista. Levittäjien omat esittelytekstit elokuvista saattavat olla harhaanjohtavia, osittain koska ne käännetään suoraan englannista. Jos päätöksiä tehdään toimituksissa näillä perusteilla, kiinnostavia elokuvia jää vääristä syistä huomioimatta”, Rämö sanoo.

”Kritikko ei ole aina oikeassa, mutta hän tarjoaa tietoa valintojen tueksi.” ●

Tusen sluddrande ord

Proffsfotografer är oroadе över att vi vänjer oss vid dålig bildjournalistik. Reporterns bild med mobiltelefon anses duga också på stora mediehus.

JOHAN SVENLIN, TEXT • JOHANNES TERVO, FOTO

Sista veckan i september utlovades en blodröd supermåne som inte setts på 33 år. Naturfenomen som sol- och månförmörkelser, blixtar och norrsken väcker alltid intresse hos allmänheten. Få är ändå beredda att offra nattsömnen för att uppleva dem med egna ögon.

För nyhetsredaktionerna innebär det en utmaning. Att sätta egna fotografers begränsade arbetstid på att nattetid bevaka en röd måne är inte att tänka på. Dessutom finns en risk att månen skymms av moln. Då återstår två möjligheter: man uppmanar läsarna att skicka in bilder och litar på att de är tillräckligt bra eller använder samma bild som alla andra, nämligen den som kablas ut genom bildbyråerna.

Hanna-Kaisa Hämäläinen, frilansfotograf och ordförande för Finlands Frilansjournalister, är orolig över en utveckling, där medierna vänjer sina läsare vid en allt sämre bildkvalitet. Hon anser att mediernas sätt att använda allmänhetens bilder har sparat ur fullständigt.

”Jag kan förstå att man efterlyser bilder från avlägsna eller isolerade platser dit man inte kan skicka ut en fotograf, men nu verkar redaktionerna utgå ifrån att det kommer in amatörfoton från varje nyhetshändelse.”

Hon nämner *Iltalehti*s beslut att utrusta sina reportrar med kame-

ror som ett annat skrämmande exempel på utvecklingen.

”Det har hänt mig flera gånger på senaste tiden att fotouppdrag dragits tillbaka i sista stund, eftersom reporterns bild med mobiltelefon ansetts duga.”

”Nu verkar redaktionerna utgå ifrån att det kommer in amatörfoton från varje nyhetshändelse.”

Hanna-Kaisa Hämäläinen
frilansfotograf och
ordförande för Finlands Frilansjournalister

HON SER TECKEN på att bildkraven minskat i takt med att webbnyheterna fått större plats i medienvanorna.

”Ofta illustreras webbnyheter med bilder som fullständigt saknar innebörd och som i själva verket stör nyheten. Av någon konstig anledning verkar man tycka att det inte behövs någon bildjournalistik på webben. Det är paradoxalt med tanke på att vi lever i en visuell tid när bilder är viktigare än någonsin.”

Rolf Granqvist, webbjournalist på Yle i Vasa och inbiten hobbyfotograf, håller inte med om att bildjournalistiken på webben går åt det sämre hållet. Han har coachat

sina reporterkollegor för att bli bättre fotografer och tycker sig se en positiv utveckling, även om han dagligen river sig håret över enskilda bilder.

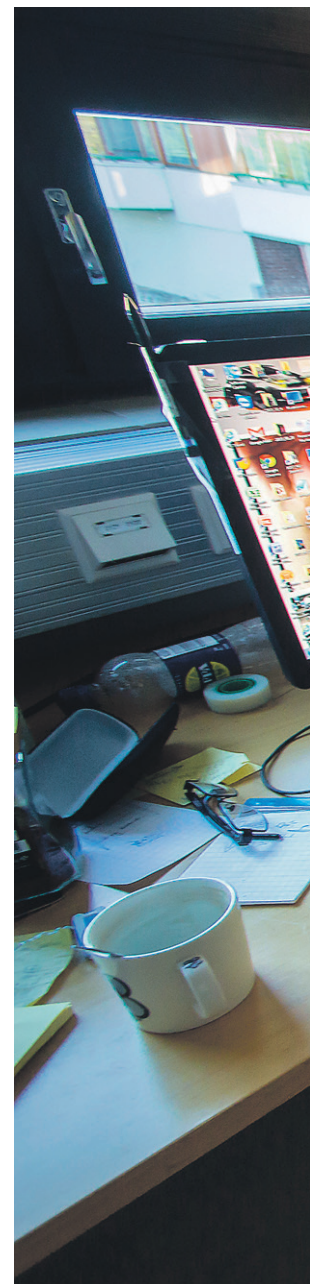
”Visst finns det fortfarande drag av amatörmässighet i de bilder som Yle-reportrar tagit, men när jag tittar ett eller två år tillbaka ser jag en tydlig utveckling mot det bättre.”

Han påminner om att stillbilder är ett nytt sätt att berätta för Yle-reportrar.

”De har kommit hit för att göra radio och tv, men nu förväntas de också skriva och fotografera. Det är som att börja sjunga. Vissa gillar det och andra känner sig obekväma med det nya.”

När det gäller supermånen fanns det också en tredje inofficiell möjlighet att få bilder: att ladda ner dem från Flickr eller någon annan portal som bjuder på creative commons-bilder. Där sätter hobbyfotografer av alla slag ut sina bilder med förhoppningen att de ska få stor spridning som möjligt. Under arbetet med denna artikel kontaktades ett tiotal finländska personer som under pseudonym lagt ut creative commons-bilder, men ingen av dessa ville medverka i artikeln. En del av hobbyfotograferna håller på sin upphovsrätt, medan andra ser uppmärksamhet och stor spridning som en tillräcklig belöning.

”Hobbyfotografering är en form av galenskap som tar en massa tid och pengar. Jag har aldrig försökt

Professionella pixlar. Bildjournalistiken får tekniskt bättre förutsättningar i och med förbättrade mobilskärmar, men ännu är reportrarnas bildberättande i barnskorna. "Många broadcastinghus var inte beredda på den här utvecklingen, men det går åt rätt håll", tycker Rolf Granqvist, webbredaktör på Yle i Vasa.

göra business av mina bilder. Det skulle kräva noggrann planering och systematisk arkivering och då känns det inte längre som en hobby", förklarar Granqvist.

Han bedömer att han sätter fyra-fem timmar i snitt i veckan på att dokumentera sin vardag och sin omgivning. Bilderna publicerar han på Instagram, där han har drygt 7 200 följare.

"Jag undviker analysinstrument på fritiden och har därför ingen riktig uppfattning om hur mina bilder sprids. Tekniskt är det lätt att nappa bilderna och visst finns det en risk att de rymmer iväg utan att man kan kontrollera dem."

KÄLLAN AV GRATISBILDER kan vara lockande att ösa ur när webbnyheter snabbt behöver illustreras. Ingen märker väl något om vi laddar ner en gratisbild?

"Jag kan inte garantera att det inte finns någon creative commons-bild på vår webb, men vi har medvetet hållit en mycket restriktiv linje. Vi hade en diskussion för några år sedan och bestämde oss då för att undvika bilder utan tydlig upphovsrätt", säger **Patrik Stenvall** på HSS Media.

Också KSF Media följer samma princip.

"Vi har ingen utskreven policy, men våra behov uppfylls av våra

egna fotografer, frilansare och de etablerade bildbyråer som vi anlitar. I de få fall där gratisbilder används hos oss är det viktigt att fotografen får information om publiceringen och uppges som upphovsman", säger **Susanna Ilmoni** på KSF Media.

De är eniga om att kvaliteten på creative commons-bilderna inte motsvarar bilder tagna av proffsfotografer. Ilmoni ser inte amatörbilderna som någon direkt konkurrens för proffsfotografer.

"De har ofta en amatörmässig skrovlighet över sig som gör att de avviker från bildbyråernas utbud. Jag tror knappast att de tar jobb

ifrån proffsfotografer."

Också Stenvall anser att skillnaden i kvalitet är tydlig.

"Det finns ändå en risk att abstrakta nyhetsämnen kan komma att illustreras med lättillgängliga gratisbilder som har en diffus koppling till ämnet. Jag hoppas att det dröjer länge innan det blir så", säger Stenvall.

Den röda månen skymdes denna gång av moln och det var lätt för tidningarna att välja bildbyråernas utbud från andra kontinenter. Nästa totala solförmörkelse kan ses i Finland 2018. Få se vems bilder vi serveras då. ●

Svartvita snapshots

DAN LOLAX dan.lolax@fabsy.fi SKRIBENTEN ÄR SAMHÄLLSJOURNALIST PÅ ÅBO UNDERRÄTTELSE. SKRIVER NYHETSLOGGEN.

Tisdagen den 15 september. Syriern **Osama Alaloulou** och jag är på flyktingförläggningen i Pansio. En somalier som vill vara anonym blir vår guide. Förläggningen har nått bristningsgränsen. Ordning har övergått i kaos. Där det tidigare fanns en förståelse för att alla gör så gott de kan finns nu frustration. Samma kväll ordnar Åbo stad, kyrkan, polisen och Röda Korset invånarmöte i församlingshemmet i Pansio. Folk ställer frågor som "Varför hjälper kyrkan muslimer?" och "Hur ska flickor känna sig säkra med en massa irakier i skogarna?"

Torsdagen den 24 september. Muslimerna firar Eid al-adha. Kollegan **Jean Lindén** och jag träffar kurder i en gymnastiksal i stadsdelen Laustis. Efter imams bön intervjuar jag **Muhis Azizi**, en gång kvotflykting från Kurdistan och numera fullmaktigeledamot och nämndordförande för Samlingspartiet i Åbo. Han har förståelse för åsikterna som Pansioborna vädrade veckan innan. "Jag skulle också vara orolig", säger Azizi som ogillar naiva människor lika mycket rasister. Att ta emot flyktingar är ingen lösning, är hans poäng.

ONSDAGEN den 30 september. På ett vardagsrumsgolv i en lägenhet i stadsdelen Kråkkär-

ret har en irakisk kurd, jag kallar honom **Leo**, dukt fram den traditionella rätten dolma. Han gillar inte att det kommer så många irakier till Finland. Själv kom Leo hit som sjuttonåring. Nu är han gift och har två barn. Finländsk medborgare blev han i fjol och han är stolt över att ha jobbat sig in i samhället. "Men det finns många irakier som vägrar jobba", säger Leo och tillägger att han tackat nej till erbjudanden att tolka på flyktingförläggningarna. "Jag har inte nerverna för det."

”Familjen Al Jboores tacksamhet är förhastad.

Onsdagen den 16 september. Klockan är åtta på morgonen. På väg till jobbet går jag via järnvägsstationen. Enligt ryktet ska morgontåget från Tammerfors ha fört nya asylsökande till Åbo. Utanför tåget står en grupp volontärer. Morgontåget var tomt liksom tåget kvällen innan, men volontärerna, samtliga kvinnor, är inte nedslagna över att ha väntat i onödan. En del av dem fortsätter till polistationen för att dela ut mat och dryck till asylsökande som står i kö.

Tisdagen den 22 september. **Hülya Kytö**, ordförande för Daisy Liitto, berättar att fören-

ingen, förutom att förse asylsökande mat, börjar ordna språkkurser på den tillfälliga flyktingförläggningen på Slottsgatan. Men hon oroar sig för dem som köar utanför polisstationen. "Det blir snart kallt." Jag frågar Åbopolisen om en lösning är på gång. Polisen svarar att volontärernas oro är överdriven.

MÅNDAGEN den 7 september. Inrikesminister **Petteri Orpo** (saml.) besöker flyktingförläggningen i Pansio. Han har ett knippe journalister i släptåg. Jag är en av dem. Ministern träffar en irakisk familj. Pappan i familjen, **Sarmad Al Jboore**, berättar om deras farliga resa till Europa. Orpo är rörd, säger att han själv är pappa och förstår allvaret i situationen. Den irakiska pappan berättar att han varit skogsarbetare i Irak. "Vi har lite skog i Irak", säger han. "I Finland har vi mycket skog", replikerar Orpo. Alla skrattar. Familjen tackar inrikesministern – som om det är klart att de får asyl i Finland.

Torsdagen den 1 oktober. Asylvillkoren för irakier skärps, säger Orpo. Problemet är att Finland tolkar säkerhetsläget i Irak annorlunda än de andra nordiska länderna. Alla irakiska asylansökningar skrinläggs tills Migrationsverkets utredning är klar. Familjen Al Jboores tacksamhet är förhastad.

BLANK SPOT LEVERERAR

Reportage om Securitas verksamhet i Peru, om guldgruvor i Burma och om hur det gick till när den thailändska militärjuntan köpte svenska Jas Gripen-plan. Bland annat det handlar *Blank Spots* tre första reportage om.

Blank Spot är en gräsrotsfinansierad webbplats för utrikesjournalistik. *Blank Spot* startade sin verksamhet i våras och fick på tre veckor in över 100 000 euro i sin första crowdfunding-kampanj.

"Projektet har skickat ut en positiv signal i Europa om behovet av kvalitetsjournalistik och nya affärsmodeller", skriver chefredaktör **Martin Schibbye** på *Blank Spots* webbplats.

Han hoppas nu att de som var med om den första gräsrotsfinansieringen ska fortsätta stödja *Blank Spot* som månadsgivare. Ett medlemskap kostar minst 65 euro per år.

Lina Laurent

EN TIDNING TILL

Drygt fyra månader efter att lokaltidningen *Nya Östis* i Lovisa kom ut med sitt första nummer såg en ny lokaltidning dagens ljus i Österbotten. *Nya ÖB* i Karleby gav ut ett provnummer i september och utkommer en gång per vecka från början av oktober. Tidningen har i dag kring 1 000 prenumeranter.

Chefredaktör **Yrsa Slotte** ser de nya lokaltidningarna som exempel på att det behövs mer mångfald.

"Jag tror inte på samarbete. Vi är snart så likriktade att vi läser samma nyheter och löser samma korsord i hela Svenskfinland."

Att starta en ny tidning innebär enligt Slotte mycket jobb och mycket tålamod.

"När jag jobbade på *ÖT* (*Österbotens Tidning*) såg jag den ena kollegan efter den andra bli uppsagd och HSS Medias attityd mot Karleby kändes nonchalant. Jag har själv drivits av ilska men också av att jag, i likhet med många andra, saknat en lokaltidning för Karlebynejden."

De som jobbar för tidningen jobbar gratis. Hur känns det?

"Om vi inte jobbar gratis får vi inte ut en tidning och då har vi inga möjligheter att få nya intäkter. Alternativet är att inte göra någonting alls."

Lina Laurent

Italia uudistaa sananvapauslakejaan

Italian parlamentti on poistamassa vankeusrangaistuksen kunnianloukkausrikoksista. Maan lehdistölain mukaan toimittajan ammatin luvaton harjoittaminen on rikos.

● JENNI MERONEN, ROOMA, TEKSTI JA KUVA

Jos kysyy keneltä tahansa italialaiselta vallitseeko Italiassa sananvapaus, vastaus on todennäköisesti kyllä. Samaan aikaan Italian lainsäädäntö tuntuu kuitenkin järjestelmällisesti kannustavan toimittajia olemaan kirjoittamatta tietyistä asioista.

"Italian laki ei varmasti kannusta omien ajatusten vapaaseen ilmaisemiseen, ja joissain tilanteissa se voi jopa toimia jarruna", kertoo asianajaja **Guido Scorza** Roomassa.

Toimittajataustainen Scorza julkaisi yhdessä toimittaja **Alessandro Giliolin** kanssa alkuvuodesta kirjan *Meglio se taci* eli *Parempi vaieta*. Sen mukaan vapaata tiedonvälitystä syövät Italiassa pelko oikeusjutuista ja kalliista vahingonkorvauksista sekä pahimmillaan vankilatuomioista.

"Tähän asti toimittaja on voinut joutua vankilaan kunnianloukkauksen vuoksi. Nyt parlamentti on muuttamassa vankeuden jopa 50 000 euron sakoiksi. Mutta henkilölle, joka haastaa toimittajan oikeuteen ilman perusteita, ei koitu minkäänlaisia seurauksia."

NUORTEN TOIMITTAJIEN palkkiot voivat esimerkiksi nettijutuista olla vain muutamia kymmeniä euroja. Moni toimittaja kirjoittaa mieluummin ruoasta tai urheilusta kuin politiikasta ja lahjuksista.

Internetin nähdään usein edistävän sananvapautta. Scorzan mukaan ei olekaan sattumaa, että Italiassa on yksi EU:n hitaimmista verkkoyhteyksistä, eikä kolmasosa italialaisista ole koskaan käyttänyt internetiä.

KIRJANTEKIJÄT

● Guido Scorza on asianajaja, joka tekee yhteistyötä lukuisten italialaislehtien kanssa.

● Alessandro Gilioli on L'Espresson toimittaja, joka on kirjoittanut useita kirjoja.

▲ **Laissa vika.** Sananvapaudesta kirjan kirjoittaneen Guido Scorzan mukaan ei ole sattumaa, että Italian lehdistö vaikenee tietyistä asioista. Syy ei ole toimittajien, vaan lainsäädännön.

"Italiassa television ja politiikan siteet ovat vahvat, ja internetin on aina pelätty syrjäyttävän televisiota."

NETTIIN SOVELLETAAN lehdistölaia vuodelta 1948, jonka perusteella kaikki tiedotusvälineet on vankilatuomion uhalla rekisteröitävä, periaatteessa siis myös blogit. Korkeimman oikeuden linjauksen mukaan blogin rekisteröiminen on nykyisin vapaaehtoista, mutta itse laki on yhä voimassa. Myös toimittajien on rekisteröidyttävä. Toimittajan ammatin luvaton harjoittaminen on rikos.

"Loppujen lopuksi vain harva toimittaja joutuu vankilaan. Mutta jo se lannistaa, että nämä lait ovat olemassa", Scorza sanoo. ●

Personoitu lehti lentomatkustajille

● JENNI MERONEN, ROOMA

Lentomatkustajille jaettavat lehdet saatetaan tulevaisuudessa kohdentaa jokaiselle matkustajalle erikseen. Uudenlaisia, personoitua lehtikonseptia testattiin brasilialaisen TAM Airlinesin Milano-Sao Paolo-lentoreitillä. *Own Board Magazine* -kokeilun toteutti kansainvälisen mainos- ja markkinointiyhtiö FCB:n Milanon toimisto.

Kunkin matkustajan kuvalla ja nimellä varustettu lehti tehtiin niille matkustajille, jotka olivat lentoa varatessaan hyödyntäneet

Facebook Connect-toimintoa. Sen ansiosta yhtiö sai tietoonsa matkustajien tykkäykset ja kiinnostuksen kohteet. Niiden perusteella lehden sisältö räätälöitiin jokaiselle erillaiseksi.

"Vastaanotto oli erittäin positiivinen. Lähdimme hakemaan vaihtoehtoa lentokonelehdille, jotka eivät yleensä ole kovin ajan tasalla eivätkä välttämättä vastaa matkustajien henkilökohtaisia toiveita", kertoo projektista vastannut FCB Italian luova johtaja **Gianluca Belmonte**.

Lehden lukemiseen käytettiin FCB:n mukaan aikaa yli kymmenen kertaa enemmän kuin normaalin lentokonelehden selailuun käytetään. Lisäksi kaikki matkustajat ottivat lahjaksi tarkoitetun lehden lähtiessään mukaansa. *Own Board Magazine* palkittiin mainosalan Cannes Lions -tapahtumassa tänä vuonna.

"Palvelu läpäisi testin, ja tutkimme nyt keinoja tuoda se muillekin lennoille. Todennäköisesti digitaalissa muodossa", Belmonte sanoo. ●

anna hyvän kiertää

Rauhallinen hetki. Kaisa Rautaheimo kuvasi Osaman ja Omarin selfiehetken Torniojoen rannalla. (HS 27.9.2015)

KAISA RAUTAHEIMO

● Suomen Kuvalehden valokuvaaja 2005–2012.

● Helsingin Sanomien valokuvaaja vuodesta 2013.

● Vuoden nuori lehti-kuvaaja 2007. Kunniamainintoja Vuoden Lehtikuvat -kilpailuissa. Bonnierin Suuri Journalistipalkinto Vuoden jutusta 2009 Leena Sharman ja Riikka Haahdin kanssa.

● TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI PYYTÄÄ ILMIAANTAMAAN LOISTAVIA ALAN TUOTOKSIA. VIENTÄ VIE SEURAAVAKSI ETEENPÄIN SE, JONKA TYÖ ESITELLÄN PALSTALLA.

ELINA JÄRVISEN VALINTA

Suomen Kuvalehden toimittaja **Elina Järvinen** valitsi palstalle Helsingin Sanomien valokuvaaja **Kaisa Rautaheimon** kuvan Tornioon päätyneistä turvapaikanhakijoista. Se julkaistiin *Helsingin Sanomien* Sunnuntaisivuilla 27. syyskuuta.

”Kaisa Rautaheimo on kuvajournalisti. Hän ei ainoastaan ota kuvia, vaan ajattelee ensin sisältöä. Hän tekee juttua. Näin sanovat monet visualistit, jotka ovat hänen kanssaan työskennelleet.

Rautaheimo käyttää yksinkertaista välineistöä, vähän niin kuin kirjoittaja käyttäisi pelkkää kynää ja paperia, ja jälki perustuu hänen omaan taitoonsa. Tässä kuvassa on hetki, jonka Rautaheimo on ymmärtänyt. Kuva on yksinkertainen, suora ja selkeä, ja siksi hyvin vahva.”

Muutosta ymmärtämässä

MANU MARTTINEN, TEKSTI • KAISA RAUTAHEIMO, KUVA

”Vaikeinta on välillä olla kärsivällinen ja odottaa. Mutta kun jaksaa odottaa, aina jotain mielenkiintoista tapahtuu. Silloin syntyvät parhaat kuvat”, sanoo *Helsingin Sanomien* kuvaaja **Kaisa Rautaheimo**. Hän kuvasi turvapaikanhakijoita vastaanottokeskuksissa ympäri Suomea syyskuun lopulla.

”Teimme **Ilkka Malmbergin** kanssa juttua siitä, miltä Suomi näyttää pakolaiskriisin keskellä. Tornion hätämajoituksen edessä aukeni Tornionjoki ja syksyinen taivas. Maahan saapujat kävivät joen rannalla ottamassa selfieitä ja soittamassa sukulaisilleen kotimaahansa. Tämä oli ensimmäinen näky Suomesta heille ja heidän perheilleen.

Tuntuu, että elämme historiallisia hetkiä. Tämä muuttaa Suomea pysyvästi. Muutoksen näkeminen, ymmärtäminen ja viestiminen on ammattin hienoimpia puolia.

Heinäkuusta lähtien tiedotusvälineet ovat olleet täynnä turvapaikanhakijoiden tarinoita ja kuvia. Aluksi niillä oli suuri vaikutus, mutta hiljalleen niihin turtuu – ei jaksaa lukea enää

yhtään nyhkytarinaa. Pitää löytää uusia näkökulmia teksteihin ja kuviin. Kuinka kertoa mielenkiintoisella tavalla kriisistä, joka tulee jatkumaan pitkään?

Johtoajatukseksi kuvajournalistina on herättää ihmiset kiinnostumaan ja pyrkiä luomaan inhimillisyyttä. Ehkä vahvuuteni on jatkuva halu ymmärtää mitä ympärillä tapahtuu, erilaisten ihmisten näkökulmasta.

Samalla tavoin kuin toimittaja, pyrin tekemään mahdollisimman hyvin taustatyötä siitä, mihin olen menossa, minkä takia, mikä siellä on kiinnostavinta ja mikä voisi valokuvallisesti toimia parhaiten. Tykkään keskustella toimittajan kanssa jutun aiheesta ja siitä miten sitä voisi käsitellä, mikä on näkökulmamme.

Lehtien kuvajournalismi on kärsinyt. Syitä on varmasti lukuisia, ja se, miten kuvajournalismi näyttäytyy lehtien sivuilla tai verkkojulkaisuissa, on monen tekijän summa. Työmäärät ovat lisääntyneet. Videoiden ja valokuvien samanaikainen tekeminen vaikuttaa myös laatuun. Ei ole enää aikaa odottaa ”ratkaisevaa hetkeä”.

LUOKKARETKI LASITALOON

Reetta Meriläinen on laatinut elämästään kirjan. *Helsingin Sanomissa* elämäntyönsä tehnyt Meriläinen tarkastelee nyt kokemaansa eläkeläisen rauhaisasta perspektiivistä. Toisin kuin monissa muissa journalistimuistelmassa *Tytön tiessä* ei iloitella paljastuksilla.

"Niitä olisi ollut kerrottavaksi, sillä pyöritin toimituksen arkea kaksikymmentä vuotta. Suuri osa kohuasioista oli luonteeltaan luottamuksellisia ja saivat sellaisina pysyäkin."

Yhdeksänvuotiaasta asti päiväkirjaa pitänyt Meriläinen kirjasi myös päätoimittajana muistiin käymänsä keskustelut, mikä selittää kirjan ajankuvien tarkkuutta.

"Muistikin pelaa vielä, ainakin pätkittäin."

Meriläinen kertoo tehneensä kirjan kustantajan pyynnöstä. Pidemmin hän

muotoilee vaikuttimensa: "Olen nainen, kotoisin syrjä-Suomesta, varattomasta kodista, suurten ikäluokkien hänniltä, koulutuksen avulla yhteiskuntaluokkaa vaihtanut. Saatoin kirjoittaa elämäntarinani solmittuna sukupolvtarinaa."

Meriläisen lapsuuden ja nuoruuden maailma kulkee kirjassa rinnastusten myöhempien tapahtumien kanssa. Maalaistyttö muutttaa opintojen myötä kaupunkiin, päätyy rappu kerrallaan *Hesarin* huipulle. Siinä on luokkaretkä kerrakseen: syrjäseudulta pääkaupunkiin, rintamamiestalosta maan kuuluisimpaan lasitaloon.

Markku Lappalainen

REETTA MERILÄINEN: TYTÖN TIE
KIRJAPAJA 2015

RIKOSTOIMITTAJAN
TILINPÄÄTÖS

Entinen rikostoimittaja
Harri Nykänen palaa mis-

telmissään **Matti Ahteen** ahdisteluskandaaliin vuonna 2001. *Helsingin Sanomat* julkaisi Nykäsen paljastusjutun ilman Ahteen ja Veikkauksen nimeä, minkä jälkeen Nykänen paljasti nimen tv-ohjelmassa.

"Maaniseksi sossunsyöjäksi" kutsuttu Nykänen myöntää joskus melkein säälineensä Ahdetta ja tämän perhettä. Ahdetta puolestalleen päätoimittajia kirjailija ei säästele.

Valtava määrä takavuosien uutistapauksiin liittyviä anekdootteja soljuu lukijan silmien ohi. Nykäsen teos on erilainen lisä sanomalaissiin muistelmateoksiin. Kirja sisältää mielenkiintoista kuvausta poliisin ja toimittajien suhteista sekä entisen rikostoimittajan omintakeisesta tavasta luoda verkostoja alamaailmaan.

Pasi Kivioja

HARRI NYKÄNEN: LIKAINEN HARRI
– 20 VUOTTA ERKON RENKINÄ
CRIME TIME JA DOCENDO 2015

VESA HEIKKINEN vesa.pekka.heikkinen@luukku.com
KIRJOITTAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI JA TIETOKIRJAILIJA.

Virkkeen virka

Kyllä minä niin mieleni pahoitin, kun huomasin, että juttuni kappalejakoa oli menty kápälöimään. Jostain syystä siihen oli väsähtänyt yhden virkkeen kappaleita.

Yhden virkkeen!

Voitteko kuvitella? Näköjään voitte.

No hyvä on. Varmasti yksivirkkeinen kappale on joissakin yhteyksissä aivan oiva valinta. Esimerkiksi yksivirkkeiset sitaattit toimivat myös omina kappaleinaan, ja tämä typografinen valinta tukee sisällön ilmaisemista.

"Saatanan tunarit", arveli jo **Kekkonen**.

Mutta mutta. Onko yksivirkkeisistä kappaleista tulossa journalistisissa teksteissä pikeminkin sääntö kuin poikkeus?

Virkkeet ovat kappaletavaraa sanan varsinaisessa merkityksessä. Mutta jos jokainen virke on omassa kappaleessaan, mistä me tiedämme, mitkä virkkeet kuuluvat ikään kuin ajatuksellisesti yhteen ja milloin tekstissä siirrytään toiseen ajatukseen?

Muoin puhuttiin tekstin ydinvirkkeistä ja niitä täydentävistä tukivirkkeistä. Ajateltiin, että tekstin kappaleet rakentuvat loogisesti siten, että ydinvirkkeen lisäksi kappaleessa on perustelu-, esimerkki- tai täsmennysvirke.

Teksti on typografinen kokonaisuus, joka koostuu sellaisista silmin nähtävistä osista kuin kirjainmerkki, sana, virke, kappale, otsikot ja niin edelleen. Kaikilla näillä on tekstin ja sen merkitysten rakentumisessa oma virkansa. Kirjoittajan ja lukijan näkökulmasta teksti onkin ennen kaikkea merkityskokonaisuus.

Ymmärrän hyvin, että varsinkin lyhyitä tekstejä tehtäessä kiusaus pätäki teksti yhden virkkeen kappaleiksi on suuri. Näyttää paremmalta, ja tekstille tarkoitettu tila saadaan täyteen.

Onnellisinta lukijan ja kirjoittajankin kannalta olisi, jos ulkoasu palvelisi sisältöä eikä päinvastoin. Sitä vartenhan teksti loppujen lopuksi laaditaan, sisältöjen ilmaisemiseksi.

Kyllä, herrat ministerit

Susanna Kuparisen ja **Jari Hanskan** työryhmän toinen trilogia poliittisesta päätöksenteosta tulee päätökseensä. Ryhmäteatterin *Eduskunta III* jatkaa journalistisen dokumenttiteatterin tyyllilajissa. Replikit ovat sanasta saan oikeiden henkilöiden oikeassa elämässä sanomia.

Journalismin näkökulmasta *Eduskunta III* on sen sortista poliittista analyysia, johon suomalaisessa lehdistössä ei törmää. Kerronta tunnustaa reilusti väriä, eikä epäröi osoittaa päättävien portaiden syllisiä hallintarekisterilakisuhmurointiin tai itä-helsinkiläisen pikkutyön murhaan. Samaan aikaan esityksen kerronta on huolella argumentoitua, tarkkaan dokumentointiin nojaavaa ja vastaansanomaton. Esitys liimaa ainakin journalismista kiinnostuneen katsojan penkkiin koko pitkän keston ajaksi.

"Politiikan journalismi on usein

näennäisen neutraalia poliittisen pelin raportointia", sanoo ohjaaja Susanna Kuparinen.

"Minusta toimittajien olisi usein parempi tehdä poliittiset sidonnaisuutensa näkyviksi. Myös kriittisyyttä ja haastamista tunnutaan vierastavan. Esimerkiksi hallintarekisterilain uudistuksesta kirjoitetaan lehdistä niin kuin lakimuutos olisi jo mennyt läpi."

Manu Haapalainen

RYHMÄTEATTERI: EDUSKUNTA III.
LISÄTIETOJA: RYHMÄTEATTERI.FI

uusiin tehtäviin

KUKA

Anna-Mari Tenhunen, 35, aloitti Imagen AD:na syyskuun lopussa. Tenhunen on aiemmin tehnyt graafikon töitä omalla toiminimellä. Hän on suunnitellut muun muassa *Noste*-lehden ja useiden kirjojen ulkoasuja. Tenhunen on valmistunut graafiseksi suunnittelijaksi Berliinin Universität der Künsteistä ja työskennellyt vuosia Saksassa.

Kokonaisuus kiinnostaa

Vaihdat freelancerista työsuhteiseksi. Helpottaako vai pelottaako?

Ei oikeastaan kumpaakaan. Imageen hakemisessa kynnyskysymys ei ollut työsuhteen laatu vaan kiinnostava tehtävä. *Image* on monipuolinen, kunnianhimoinen, revittelevä ja kiinnostava. Kaikki tehdään huolellisesti mutta riskejä pelkäämättä, käyttäen Suomen parhaita valokuvajia ja kuvittajia.

Miten parhaat avustajat saadaan ja pidetään, kun lehtien resurssit niukenevat?

Budjettien jatkuva kiristyminen on todella valitettavaa, ja tietenkin myös luovasta työstä tulisi maksaa reilu palkka. Itse olen freelancerina valinnut töitäni sekä kiinnostavuus että palkkio edellä. Uskon, että intohimoinen lehtitiimi, laadukas jälki, kunnianhimoiset tavoitteet ja toisten työn arvostaminen houkuttelevat yhteistyöhön ja jatkamaan sitä.

Olet opiskellut myös valokuvausta ja teet kuvituksia. Miten se näkyy graafikon työssä?

Eri rooleja kokeiltuani kokonaiskuva kiinnostaa.

Joskus valmis teksti ja kuva pitää "vain taittaa", mutta kiinnostavinta on suunnitella, miten kokonaisuudesta saadaan enemmän kuin tekstin ja kuvan summa. Graafisen suunnittelun ei tarvitse pistää erikseen silmään vaan olla osa toimivaa kokonaisuutta.

”Laadukas journalismi yhdistettynä vahvaan visuaalisuuteen on toimiva konsepti.

Olet luonut kirjojen ja lehtien ulkoasuja. Miltä tuntuu mennä toisten työn jatkajaksi?

Onhan siinä isot saappaat. Ihailen edeltäjäni **Teemu Heinilehdon** työtä, ja laatu-lehdestä ihmiset seuraavat mielenkiinnolla, mitä tuleman pitää. Se jännittää ja kutkuttaa.

Mitä Imagen ulkoasussa pitää tai voi muuttaa?

Muuttamalla ei pidä muuttaa mitään, mutta tie-

tenkin jokaisella AD:lla on oma tyylinsä ja kädenjälkensä.

Mitä ei saa muuttaa?

Asennetta. Laadukas journalismi yhdistettynä vahvaan visuaalisuuteen on toimiva konsepti.

Mistä tunnistaa hyvän visuaalisen ilmeen?

Monimediaisessa konseptissa pitää olla eri osat yhdistävä punainen lanka. Yleisesti hyvä suunnittelu koskettaa sydäntä ja ilahduttaa.

Mitä ajattelet printin ja verkon suhteesta?

Mitään välinettä tai kanaavaa ei kannata käyttää sen itsensä takia vaan miettiä, millä yhdistelmällä viesti menee perille mahdollisimman tehokkaasti, kiinnostavasti ja näyttävästi.

Olet opiskellut ja työskennellyt pitkään Saksassa. Mikä veti takaisin Suomeen?

Suomessa käydessäni tuntuu aina, että jotain jää kesken. Täällä on perhe ja ystävät. Työelämän kilpailu oli Berliinissä kovempaa. Täällä on toistaiseksi humanimpaa.

SATTUU TAPAHTUU

Postuumia uutiskuvaa

Työskentelin ennen kirjailijan pestiäni lähes kymmenen vuotta toimittajana MTV3:n *Huomenta Suomessa*. Hektinen uutistoimitus oli herkullinen alusta kaikenlaisille mokille.

2000-luvun alkupuolella toimitus oli siirtymässä digiaikaan ja myös moniosaaminen oli tulossa muotiin. Se tarkoitti aamu-uutisten toimittajalle muun muassa sähkökuvitusten editoimista.

En muista uutisen aihetta tarkasti. Ruotsin eduskunta oli tehnyt päätöksen, joka ansaitsi Suomessakin 25 sekunnin sähköverran aikaa aamu-uutisista.

Tilasin informaattikolta tyypillisen ylimalkaisesti ”jotakin kuvaa Ruotsin parlamentista”. Informaattikko siirsi istuntokuvia serverille. Editoin kuvamateriaalista pieneltä ruudulta kiireessä tihrustaen välttävän sähkökuvituksen uutisen taustalle.

Katsoin lähetystä toimituksessa isommalta ruudulta. Järkytyin, kun näin kuvissa **Anna Lindhin** puhumassa. Tuskin editoimani sähkökuvitus oli teknisestikään täydellinen, mutta sillä kerralla kuvituksen suurin ongelma oli Anna Lindhin puolisen vuotta aikaisemmin tapahtunut kuolema.

Tuskin katsojatkään odottavat ulkomailta tulneiden sähkökuvitusten olevan juuri sen päivän istunnoista, mutta kyllä kaikkien tunteiden kylmäverisesti murhatun ulkoministerin kuvan käyttäminen siinä uutisessa näytti pahalta.

Onneksi kokeneempiin työkavereihin pystyi luottamaan lohduttajina. Menin päivittelemään mokaani *Huomenta Suomea* juontaneelle **Petri Sarasteelle**. Muistan ikuisesti Petrin sanat: ”Älä välitä, sattuuhan noita. Mä laitoin **Brezhnevin** sinne aitiioon taputtamaan omissa hautajaisissaan.”

Miika Nousiainen

KIRJOITAJA ON HAKANIEMELÄINEN TOIMITTAJA-KIRJAILIJA-KÄSIKIRJOITAJA.

TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTIT MUISTELEVAT IKIMUISTOISIA TAPAUKSIA.

Kaikkien asia. ”Tällä alueella ei ole yhtään ihmistä, johon tämä tilanne ei vaikuttaisi, vähintäänkin Tullin tarkastukset”, Sari Pelttari-Heikka sanoo.

Torniota tuli turvapaikka

JENNI LEUKUMAAVAARA, TEKSTI ● JAAKKO HEIKKILÄ, KUVA

Pohjolan Sanomien toimittaja Sari Pelttari-Heikka näkee työhuoneensa ikkunasta Ruotsin rajalle. Elokuussa siellä alkoi tapahtua, eikä loppua näy.

Yli 30 vuotta uutistoimittajana työskennellyt **Sari Pelttari-Heikka** sanoo elävänsä nyt ainutlaatuisia aikoja.

”Kävin loppukesästä lomalla Kreikassa ja katselin näkykö siirtolaisuus siellä. En olisi uskonut, että täällä kotinurkilla on pian tällainen tilanne.”

Jo elokuussa, ennen isoja otsi-

koita, Suomen ja Ruotsin rajan yli alkoi tulla pieniä pakolaisryhmiä. Syyskuun alussa Pelttari-Heikka lähti Luulajaan selvittämään turvapaikanhakijoiden reittejä.

”Parhaiten kartalla olivat vapaaehtoiset, jotka olivat aktivoituneet turvapaikanhakijoiden auttamiseksi. He tiesivät, että Etelä-Ruotsista tulee junilla pohjoiseen väkeä, ja että suunta on kohti Suomea.”

LUULAJASSA kriisi käveli vastaan.

”Menin jututtamaan kymmenvuotiasta afgaanipoikaa, joka osasi vähän englantia. Hänen kanssaan oli kolme miestä, joista yksi oli var-

maankin isä ja yksi veli. Kysyin pojalta missä hänen äitinsä on”, Pelttari-Heikka kertoo.

”Kun poika vastasi, että äiti katosi Turkin rajalla, minulta – yleensä erittäin puheliaalta akalta – lopuivat kysymykset siihen. Tilanne oli vaikea pojalle, ja oli se sitä minullekin.”

Pohjolan Sanomien ja Lapin Kansan toimituksessa ei ole annettu toimittajille tiukkoja ohjeistuksia turvapaikkauutisointiin, mutta yleislinjaus on ollut suvaitsevainen ja maltillinen.

”Olen pyrkinyt siihen, että jutut eivät provosoisi mihinkään suun-

taan, koska tämä aihe jo itsessään jakaa mielipiteitä ja kuumentaa tunteita.”

Pelttari-Heikka ei ole joutunut haukkumisten kohteeksi, mutta torniolaisessa ostoskeskuksessa sijaitsevaan työpisteeseen tulee paikallisilta palautetta ja kysymyksiä.

”Kyllä varmaan meitä kaikkia toimittajia on syytetty liiankin myönteisestä suhtautumisesta tulijoihin. Olen ajatellut, että ei ole minun asiani arvioida, saavatko ihmiset jäädä tänne, mutta mielestäni ilmiön inhimillinen puoli on tärkeää uutisoida”, Pelttari-Heikka sanoo. ●

kolumni

Miksei kukaan kertonut?

Klik. Sinne meni. Saman tien iskee katumus. Teinkö juuri itsestäni naurettavan?

Lähetin erääseen lehteen tiedustelun, onko heillä tarvetta uudelle avustajalle. Mitä oikein ajattelin? Eihän viestissä ollut edes juttuideaa!

Viesti lähti kello 17.37. Seuraavana aamuna 10.36 tuli vastaus: ”Itse asiassa voisi olla tosi hyvä saada vahvistusta pk-seudun friikkujen ketjuumme.” Muutamaa kuukautta myöhemmin kirjoitan lehteen säännöllisesti.

Miksei kukaan kertonut, että tämä on tällaista?

Opiskeluaikoina kuuli lähinnä pelottelua: Sähköposteihin ei vastata. Freelancerilta vaaditaan mah-

ANNA-SOFIA NIEMINEN • sohvi.nieminen@gmail.com KIRJOITTAJA ON VAPAA TOIMITTAJA.

tavia verkostoitumistaitoja. Päivät venyvät järkyttävän pitkiksi.

Ei ihme, että freelancerius on monelle vihoviimeinen vaihtoehto. Sen ei tarvitsisi olla. Siksi muutama vinkki freelancerin uraa harjoittaville:

1. Ole idealisti. Tee projekteja, joista saat kokemusta, nimeä ja juttunäytteitä. Projekteista ei ehkä saa rahaa, mutta ne maksavat itsensä myöhemmin takaisin. On helpom-

”Hajanaiset luennot ennemmin maalasivat uhkakuvia kuin kannustivat.

pi lähestyä mahdollisia toimeksiantajia, jos voi kertoa vaikka perustaneensa oman julkaisun.

2. Näe vaivaa, kun lähestyt toimituksia. Se ei tarkoita kymmenen juttuidean listaa. Yhden hyvän idean lisäksi tai sijaan kannattaa kiinnittää huomiota itsensä esittelyyn. Kerro saavutuksistasi, liitä sähköpostiin pari juttunäytettä ja osoita kiinnostuksesi lehteä kohtaan.

3. Verkostoidu. Tätä taikasanaa

toistellaan syystäkin kaikkialla, missä journalistit kokoontuvat. Usein unohdetaan kertoa, että verkostoituminen ei aina vaadi paljon vaivaa: opiskelukaveri saattaa joku- sen vuoden päästä olla asemassa, jossa hän ostaa juttuja.

4. Pyydä apua. Kokeneemman freelancerin vinkit olivat korvaamattomia, kun kesällä hain starttirahaa ja väänsin liiketoimintasuunnitelmaa. Yksi kaveri kävi hiljattain kanssani läpi koko lehden, jossa työskentelee, ja neuvoi tarjoamaan juttuja tietyille palstoille.

Vinkit kuulostavat ehkä kokeneen ketun korvaan yksinkertaisilta, mutta ainakin minä olisin kaivannut tuollaisia opiskeluaikoina.

Tampereen yliopiston toimittajakoulutuksessa ei opetettu yrittäjyyttä juurikaan. Hajanaiset luennot ennemmin maalasivat uhkakuvia kuin kannustivat. Toivotavasti aie lisätä yrittäjyysopintoja ensi syksynä toteutuu.

Tämä on nimittäin kivaa.

kuolleita

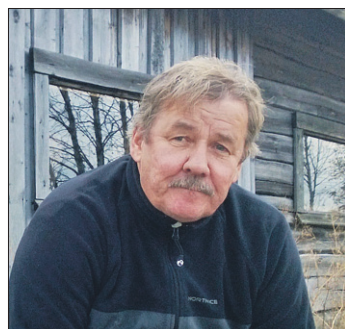
Arvostettu kuvaaja

Kuvaaja **Kari Ahola** kuoli 62-vuotiaana 24. syyskuuta. Hän oli syntynyt 28. huhtikuuta 1953.

Kari opiskeli 1970-luvulla Taideinstituutissa Korkeakoulussa ja suoritti ammattitutkinnon Ylen Ammattiopistossa. Hänestä tuli arvostettu televisiokuvaaja, joka työskenteli vuosien mittaan lukemattomien toimittajien kanssa.

Karin otoksista jäivät suomalaisten tajuntaan ennen muuta kuvat murrosaikojen Neuvostoliitosta ja Venäjältä. Hän oli Ylen kuvaajana Moskovassa 1989–1990 ja tallensi kirjeenvaihtajien työparina Baltian maiden vapautumisen. Elokuun 1991 valankaappausyrityksen aikaan Kari kuvasi yhteenottoja Moskovan yössä **Jarmo Koposen** ja **Reijo Nikkilän** kanssa.

Moskovan komennuksen päätyttyä Kari ryhtyi freelancekuvaajaksi ja kiersi dokumentti- ja

reportaasimatkoilla lähes kaikissa maanosissa. Rautaisen ammattitaidon ohella Karia auttoi työssään luonteva suhtautuminen kuvattaviin – olipa kyseessä köyhä etiopialainen tai presidentti, huippu-urheilija tai ympäristöaktivisti. Kari kuvasi myös **Lisa Hovinheimon** kulttuuridokumentit sekä **Ville Haapasalon** ensimmäisen suosikkisarjan *Venäjän halki 30 päivässä*.

Hannu Vilpponen, Jyrki Saarikoski ja Jyri Makkonen

KIRJOITTAJAT OVAT KARI AHOLAN YSTÄVIÄ JA TYÖTOVEREITA.

JOURNALISTI

Löydät meidät myös somesta.

Seuraa ja käy tykkäämässä!

journalisti.fi

”On kohtuutonta syyllistää niitä, jotka opettelevat yrittäjyyttä.

Sidottu ja vapaa toimittaja

Elina Grundström kyseli kolumnissaan *Hygienian alkeet* (*Journalisti* 11/2015) vapaiden journalistien sidonnaisuuksien perään. Kirjoittaja viittaa siihen, että yhä useampi kokenut journalisti tekee perinteisen journalismin rinnalla muitakin kirjoitustöitä. Niin minäkin.

Olen sekä journalisti että kaupallinen sisällöntuottaja. Kirjoitan artikkeleita muun muassa toimialajulkisuihin, ammattijärjestöjen lehtiin sekä pariinkymmeneen muuhun printti- tai digijulkaisuun. Kirjoitan asiakasyritysteni tarpeisiin muun muassa blogeja, tuotekuvauksia ja asiakastarinoita. Asiakkaani toimituksissa ja yrityksissä tietävät tekemiseni. He luottavat kykyyni erottaa journalistin ja kaupallisen sisällöntuottajan roolit toisistaan.

Tammi–elokuussa 2015 toimittajia oli työttömänä keskimäärin 1 241 ja avoimia työpaikkoja oli 46 (*Helsingin Sanomat* 27. syyskuuta). Har-

va vapaa journalisti elää pelkällä perinteisellä journalismilla. Osaamisemme on kysyntää, kun yritykset haluavat tuottaa omasta toiminnastaan kertovaa sisältöä.

Kokenut journalisti hankkii elantonsa sieltä mistä irti saa eli tuottaa juttuja ja sisältöjä monenlaisille toimeksiantajille. On kohtuutonta syyllistää niitä, jotka opettelevat yrittäjyyttä, kokeilevat uusia työtapoja ja myyvät osaamistaan vapailla markkinoilla.

Kannatan Grundströmin kaipaamaa avoimuutta. Miten lisäämme sitä? Kenelle muille kuin asiakkaileni ja lukijoilleni olen tilivelvollinen? Perustaako Journalistiliitto rekisterin, johon sekä vapaat että vakituksessa työsuhteessa olevat journalistit voivat ilmoittaa sidonnaisuutensa?

Jukka Nortio

VAPAA JOURNALISTI JA SISÄLLÖNTUOTTAJA

Lautakasa, Hyvärinen ja JSN:n arvostus

Manu Haapalainen oikoi mutkia kertoessaan JSN:n kuuden vuoden takaisesta historiasta (*Journalisti* 11/2015, *Kuuden vuoden kuuliaisuus*).

Pekka Hyvärinen erosi puheenjohtajan tehtävästä ennen kuin neuvosto oli tehnyt päätöksensä niin sanotussa lautakasajutussa, ei sen jälkeen. Kokouksessa oli ehditty suorittaa aiemminkin käytössä ollut epävirallinen koeäänestys puheenjohtajan esityksestä, jonka Hyvärinen hävisi äänin 4–3. Itseni lisäksi kaksi muuta jäsentä jätti vielä kantansa auki, joten lopputuloskaan ei voinut olla varma. Tässä vaiheessa Hyvärinen kuitenkin ilmoitti eroavansa ja poistui paikalta välittömästi.

Kovassa paineessa neuvosto pysyi, varapuheenjohtaja **Matti Saaren** johdolla, saamaan aikaan yhteisen päätöksen, joka painotti sananvapautta ja oli niin muodoin

myös vapauttava. Toiminta juuri sillä kriittisellä hetkellä pelasti JSN:n olemassaolon. Yhteistyö Hyvärisen kanssa oli sujunut neuvostossa ongelmitta ennen tätä episodaa ja samoin se lähti sujuvaan heti myös **Risto Uimosen** aloitettua uutena puheenjohtajana.

Kohun seurauksena JSN:n tunnettuus kasvoi niin paljon, että käsiteltävien aiheiden määrä lisääntyi huomattavasti. Jos neuvoston arvostus olisi ollut lähellä nolaa, kuten kirjoituksessa väitettiin, olisi tapahtunut juuri päinvastoin; työt olisivat loppuneet. Tapaus 'lautakasa' oli, niin kuin juristit sanovat, 'sui generis'. Sen perusteella ei pidä tehdä minkäänlaisia yleistyksiä. Päätöksen tarkempi avaaminen myöhempiä mahdollisia tutkimustarkoituksia varten voisi sen sijaan olla hyödyllistä.

Juha Kulmanen

TUOTTAJA, YLE ASIA, JSN:N JÄSEN 2008–2010

Palautetta jutusta Poikkeus kuvavirrassa

Annoin elokuussa *Journalistille* haastattelun (*Journalisti* 9/2015), jossa toivoin toimitusten pohtivan omaa katsettaan ja rooliaan rakenteellisen rasmin ylläpitäjinä tilanteissa, joissa kirjoitetaan rodullistetuista ihmisistä ja kuvataan heitä. On hyvin tärkeää kehystää jutut niin, että ne paljastavat valta-asetelmat, eivätkä pyri tekemään epätasa-arvoisista tilanteista mukavuuksia.

Pari numeroa myöhemmin *Journalisti* (11/2015) päätti järkytykseksi julkaista jonkinlaiseksi myötätunnon symboliksi nousseen, ruskean **Aylan**-lapsen ruumiin kuvan jutussa, jossa pohdittiin, saako tällaisia kuvia julkaista. Sen sijaan, että toimittaja olisi kuvailut sanallisesti tämän kaikkien journalistisella alalla työskentelevien ihmisten tuntemaan kuvan lapsesta, jonka henkilöllisyyskin

on tiedossa, toimitus julkaisi kuvan.

Jutussa ei myöskään ollut minäänlaista katsausta siihen, mikä on ollut tällaisen kuvaston historiallinen rooli ja tarkoitus erilaisissa kolonialistisissa asetelmissa. Juttuun sen sijaan nostettu myötätuntokortti on mitä rasistisin peruste, ja lähtee siitä oletuksesta, että me ruskeat ihmiset emme ole lukutaitoisia emmekä länsimaisia – eikä meistä voi välittää siinä vaiheessa kun olemme vielä elossa.

Nähdäkseni näin legitimoitiin ja normalisoitiin rasismia, tällä kertaa vieläpä oman edunvalvojamme julkaisussa.

Olen lukenut lehtiä yli kaksikymmentä vuotta joka ikinen päivä, enkä muista koskaan nähneeni kuvaa kuolleesta, valkoisesta lapsesta – paitsi Suomen sisällissodan ajoilta lähes sadan vuoden takaa. Se johtuu siitä, että meillä on konsensus ja journalistinen konventio, että ihmisarvo on pyhä, lasta on suojeltava ja ruumista kunnioitettava. Näin ei ruskeiden ihmisten ja lasten kohdalla vieläkään suomalaisessa mediassa ole. Harkitsen vakavasti liittosta eroamista.

Koko Hubara

VAPAA TOIMITTAJA, RUSKEAT TYTÖT -BLOGIN PERUSTAJA, RUSKEA SUOMALAINEN JA ÄITI

Kuva joka muutti maailmaa

Välimeren alueen ihmissalakuljetus- ja pakolaisongelman symboliksi noussut valokuva kuolleesta lapsesta on monella tavalla poikkeuksellinen. Se kuvaa todellisuutta, jonka vakavuutta monen on ollut vaikea ymmärtää. Siitä tuli suuren tragedian symboli. Se ravisteli ihmisiä hereille.

Journalistissa 11/2015 asiaa käsiteltiin haastattelemalla lehtikuvan ammattilaisia eri mediataloista. Heidän käsityksensä kuvan julkaisemisesta poikkeavat toisistaan. On hyvin perusteltuja mielipiteitä julkaisemisen puolesta ja sitä vastaan.

Me julkaisimme kuvan sillä ajatuksella, että se edustaa kuvan voimaa. Kuva nostatti auttamishalua, se lisäsi paineita ongelman ratkaisemiseksi. Kuva muutti maailmaa.

Journalistin toimitus

Ylivoimaa. Media United voitti kaikki mahdolliset palkinnot.

Hurmosfiiliksellä

MANU HAAPALAINEN, TEKSTI • EMMI TULOKAS, KUVAT

Vahvääninen AD Oona Kavasto lähti Journalistirockiin ainutlaatuisen keikan toivossa. Sellainen kaikki palkinnot voittaneen Media Unitedin esiintymisestä myös tuli.

Toisen Journalistirockin palkintopöydän putsanneen Media United -trion solisti **Oona Kavasto** kertoo hitti-biisien coverversioita soittavan yhtyeen ”melkein” osallistuneen jo vuoden takaiseen ensimmäiseen Journalistirockiin. Silloin aikataulut kuitenkin estivät Kavaston, kitaristi **Sami Huohvanaisen** ja huuliharpisti **Jussi Linkolan** yhteiset treenit.

Nyt Media United esitti kulttuurikeskus Glorian lavalla bluesrock-henkisiä versioita muutamasta viime vuosien suuresta hitistä, **Rihannan** *FourFive Secondsista*,

Lana Del Reyn *Summertime Sadnessista* sekä uusiseelantilaislaulajatar **Lorden** kappaleesta *Royals*.

Kavaston oma suosikkilaulaja on astetta marginaalisempi, kalifornialaisen soul-rock-yhtye The Bell Raysin vangitseva keulakuva **Lisa Kekaula**. Hän kertoo harrastavansa musiikkia aktiivisesti. Esiintymiskokemusta ei ennen Journalistirockia ollut kuitenkaan vielä suuremmalti kertynyt.

”Olen kyllä esiintynyt pari kolme kertaa vuodessa erilaisissa kokoonpanoissa juhlissa, häissä, synttäreillä ja pikkujouluissa. Niin, ja Etnofestareilla vuonna 1999! Se ei mennyt ihan putkeen. Siellä jännitti niin paljon, että unohdin sekä sanat että melodian”, Kavasto kertoo.

Media United perustettiin nimenomaan Journalistirockia varten. Finaalipaikan tuonut esi-

Sairaan nopee. Tilu&Lilu -kitarasankarikipailun voittoon kepitti turkulainen Elmo Karjalainen.

karsintanauha äänitettiin bändin ensimmäisissä harjoituksissa elokuun lopulla.

Kavasto työskentelee AD:na perheyhtymässä, graafisen suunnittelun toimisto Hankissa. Kollega, isovelji ja rumpali **Teemu Kavasto** nähtiin myös Glorian lavalla soittamassa perkussioita.

Kavasto kuvailee Journalistirockia erinomaiseksi yhdistelmäksi hauskanpitoa ja verkostoitu-

mista.

”Harvoinhan harrastajayhtye pääsee soittamaan ensimmäistä keikkaansa näin erinomaisissa puitteissa ja näin suurelle yleisölle. Tapahtuman takahuonetarjoilutkin ovat kohdallaan.”

Journalistirock houkutteli Gloriaan toisena vuonnaan 300 kävijää. Festivaalijärjestäjä **Manu Marttisen** mukaan tapahtuman jatko on vielä tässä vaiheessa auki. ●

APURAHOJA HAETTAVANA

Journalistisen kulttuurin edistämistätiö julistaa haettaviksi Kopiosto-, opiskelija- ja Sananvapauden apurahat. Kopiosto-apurahat on tarkoitettu ensisijaisesti lehdistössä työskenteleville ja työskennelleille journalisteille, Sananvapauden apurahat kaikille Suomen Journalistiliiton jäsenille.

KOPIOSTO-APURAHAT

Käyttötarkoitukset

Apurahoja myönnetään ammattitaidon täydentämiseen, jatko-opintoihin, kieli-opintoihin, alaan liittyvään tutkimustyöhön ja ammattikuvaa syventävään työskentelyyn. Lisäksi voidaan tukea muuta ammatillisesti perusteltua tarkoitusta. Kirjallista hankkeista asetetaan etusijalle journalistisen ammattikunnan kannalta hyödylliset tai merkittävät kohteet. Apurahoja ei myönnetä perusopintoihin, työmatkoihin eikä yksinomaan virkistystarkoituksiin.

Jakoperusteet

Kopiosto-apurahat on suunnattu ensisijaisesti lehdistölle työskenteleville ja työskennelleille journalisteille. Hakijana olevan SJL:n jäsenen jäsenmaksun tulee olla maksettu tai jäsenmaksuvapautuksen voimassa ja Kopiosto-valtakirjan luovutettu liitteinä.

Apurahoja myönnettäessä otetaan huomioon hakijan lehdistössä työskenteleminen ja jäsenyyssika sekä huomattavat, äskettäin saadut apurahat. Apurahoja ei myönnetä jo toteutuneisiin tai meneillään oleviin kursseihin eikä matkoihin. Opiskelijoille jaetaan ainoastaan opiskelijastipendejä.

VALMIIT KIELIKURSSIT

Jokesin kielikurssille pääsy edellyttää aiempaa kielen harrastamista. Säätiön kahden viikon kielikursseilla Jokes maksaa edestakaiset matkat kotipaikkakunnalta kurssipaikalle. Kurssiin kuuluu majoitus yhden hengen huoneissa valikoiduissa perheissä puolihoidolla, opetus ja matkat.

Opetukseen sisältyy kohdemaan sosiaalista ja tapakulttuurista käsittelevää keskustelua, arkikieltä sekä mahdollisuuksien mukaan tutustumiskäyntejä viestintävälineisiin.

HUOM! Hakea voi vain yhtä apurahaa.

Saksa, Radolfzell	1.-14.5.2016	- valitaan kuusi kurssilaista.
Espanja, Pamplona	1.-14.5.2016	- valitaan kuusi kurssilaista.
Venäjä, Pietari	22.5.-2.6.2016	- valitaan kuusi kurssilaista.
Italia, Genova	1.-14.5.2016	- valitaan kuusi kurssilaista.
Englanti, Lontoo, Wimbledon	15.-28.5.2016	- valitaan kuusi erikoiskurssilaista.
Englanti, Lontoo	5.-18.6.2016	- valitaan kuusi kurssilaista.
Ruotsi, Tukholma	16.-27.5.2016	- valitaan kuusi kurssilaista.

TARINALLISUUSPAJA

11.-14.5.2016, Kartanokylpylä Kaisankoti, Espoo
Kurssi on tarkoitettu aikakauslehdissä, sanomalehdissä ja paikallislehdissä työskenteleville toimittajille, jotka ovat kiinnostuneet syventämään tarinankerronnan tekniikoita. Kurssi antaa käytännön työkaluja ja innostusta tarinallisten juttujen työstämiseen. Keskiössä on tarina ja sen rakentaminen, ei väline. Opettajina toimivat muun muassa dramaturgi, ohjaaja Tove Idström, toimittajat Marketta Rentola, Lauri Haapanen, Anu Silfverberg ja Janne Zareff sekä Tarinateatteri. Kurssinjohtajana toimii toimittaja Irene Pakkanen.

Kurssille valitaan 12 journalistia. Apuraha kattaa opetuksen, majoituksen puolihoidolla ja matkat julkisilla kulkuvälineillä.

OPISKELIJASTIPENDIT

Jokes jakaa 20 opiskelijalle 900 euron suuruisen apurahan journalistisen alan opiskelijoille opinnäytetöiden tekemiseen.

SANANVAPAUDEN APURAHAT

Sananvapauden apurahoilla tuetaan järjestötyöhön aktiivisesti osallistuneiden jäsenten opintomatkoja joko kotimaassa tai ulkomailla. Apurahat on tarkoitettu ensisijaisesti pitkään ay-toiminnassa mukana olleille jäsenille. Sananvapauden apurahat on tarkoitettu kaikille Suomen Journalistiliiton jäsenille.

HAKUAIKA

Apurahojen hakuaika päättyy 6.11.2015 kello 17.30, jolloin hakemuksen on viimeistään oltava perillä sähköisessä järjestelmässä ja postitse lähetettävän allekirjoitetun sitoumuksen on oltava perillä säätiön toimistolla.

Ilman sitoumusta hakemusta ei oteta käsittelyyn. Käsiteltäväksi otetaan vain määräajassa jätetyt ja asianmukaisesti täytetyt hakemukset. Säätiön hallitus tekee päätöksen apurahojen saajista joulukuun aikana.

APURAHAN HAKEMINEN

Apurahahakemus jätetään Jokesin apurahajärjestelmään osoitteessa <https://www.aspicore-asp.net/jokes/>. Hakemukseen kuuluva sitoumus tulostetaan järjestelmästä ja postitetaan allekirjoitettuna säätiön toimistolle määräaikaan mennessä.

Hakemuksesta on löydettävä säätiön edellyttämät perustiedot hakijasta (nimi, sosiaaliturvatunnus, osoite, työnantaja, työhistoria lyhyesti, jäsenyhdistys, jäseneksi liittymisaika). Hakemuksessa on kerrottava apurahan käyttötarkoitus ja hankkeen kustannusarvio. Valmiita kielikursseja tai Tarinallisuusapajaa varten kustannusarvioita ei tarvitse laatia.

KÄYTTÖAIKA JA APURAHAKERTOMUS

Apurahat on käytettävä yhden vuoden kuluessa niiden myöntämisestä. Apurahan käytöstä on lähetettävä kertomus säätiön hallitukselle kolmen kuukauden kuluessa sen tultua myönnettyyn tarkoitukseen käytetyksi. Tarkemmat tiedot: www.jokes-saatio.fi

Tiedusteluihin vastaa säätiön asiamies Anna Kähkönen, 050 551 3961
JOURNALISTISEN KULTTUURIN EDISTÄMISÄÄTIÖ
PL 252 (Siitasaarenkatu 16), 00531 Helsinki

STIPENDIER ATT SÖKA

Stiftelsen för befrämjande av journalistisk kultur utlyser Kopiosto- och Yttrandefrihetsstipendier samt stipendier för studerande. Kopiosto-stipendierna är i första hand avsedda för journalister som arbetar eller har arbetat inom pressen. Yttrandefrihetsstipendierna kan sökas av alla medlemmar i Finlands Journalistförbund.

KOPIOSTO-STIPENDIERNA

Användning

Kopiosto-stipendierna beviljas för komplettering av yrkesfärdighet, fortbildning, språkstudier, branschrelaterad forskning samt för arbete som fördjupar yrkesbilden. Dessutom kan andra yrkesmässigt motiverade ändamål stödas. Av skriftliga projekt prioriteras de som är betydande eller till nytta för journalistkåren. Stipendier beviljas inte för grundutbildning, arbetsresor eller för enbart rekreation.

Utdelningskriterier

Kopiosto-stipendierna är i första hand avsedda för journalister som arbetar eller har arbetat inom pressen. Den sökande FJF-medlemmen måste ha medlemsavgiften betald, eller vara befriad från medlemsavgift samt ha överlämnat sin kopiosto-fullmakt till förbundet. Vid beviljandet av stipendierna beaktas hur länge den ansökande arbetat inom branschen, hur länge personen varit medlem samt betydande stipendier som den ansökande nyligen fått. Stipendier beviljas inte för kurser som redan påbörjats eller förverkligats, och inte heller för resor. Till studerande beviljas endast studerandestipendier.

ARRANGERADE SPRÅKKURSER

Deltagande i Jokes språkkurser förutsätter att man tidigare studerat eller använt språket. För stiftelsens två veckors språkkurser betalas resorna tur och retur mellan hemort och platsen för kursen. I kursen ingår inkvartering med halvpension i enpersonsrum i utvalda familjer, samt undervisning och resor. Kursprogrammet innehåller diskussioner som behandlar det aktuella landets kultur och seder, vardagspråk, samt studiebesök i mediehush.

Observera! Du kan lämna in bara en ansökan.

Tyskland, Radolfzell	1.-14.5.2016	- sex kursdeltagare antas.
Spanien, Pamplona	1.-14.5.2016	- sex kursdeltagare antas.
Ryssland, St Petersburg	22.5.-2.6.2016	- sex kursdeltagare antas.
Italien, Genua	1.-14.5.2016	- sex kursdeltagare antas.
England, London, Wimbledon	15.-28.5.2016	- väljs sex deltagare, fördjupad kurs.
England, London	5.6.-18.6.2016	- sex kursdeltagare antas.
Sverige, Stockholm	16.-27.5.2016	- sex kursdeltagare antas.

HISTORIEBERÄTTARVERKSTAD

11.-14.5.2016 Herrgårdsbadet Kaisankoti, Esbo
Kursen är avsedd för redaktörer på tidskrifter, dagstidningar och lokaltidningar, som är intresserade av att fördjupa sin historieberättarteknik. Kursen ger praktiska verktyg och inspiration till att utveckla historieberättandet i skrivandet. Fokus ligger på berättelsen och hur den byggs upp, inte på verktygen. Som lärare fungerar bland annat dramaturgen Tove Idström, redaktörerna Marketta Rentola, Lauri Haapanen, Anu Silfverberg, Reijo Vahtokari, Elina Järvinen och Janne Zareff, samt teatergruppen Foxtrott. Som kursledare fungerar redaktör Irene Pakkanen.

12 journalist antas till kursen. Stipendiet täcker undervisning, inkvartering med halvpension samt resor med allmänna fortskaffningsmedel.

STIPENDIER FÖR STUDERANDE

Jokes delar ut tjugo stipendier på 900 euro åt journaliststuderande för slutarbeten.

YTTRANDEFRIHETSSTIPENDIER

Yttrandefrihetsstipendierna är till för att stöda de Journalistförbundets medlemmar som aktivt deltar i facklig verksamhet. Stöd ges för studieresor i hemlandet och utomlands. Stipendierna är i första hand avsedda för medlemmar som länge deltagit i fackföreningsverksamhet. Yttrandefrihetsstipendierna är avsedda för alla medlemmar i Finlands Journalistförbund.

ANSÖKNINGSTID

Ansökningsperioden för stipendierna går ut 6.11.2015 klockan 17.30. Ansökan ska senast då finnas i det elektroniska systemet. Förbindelsen, som skickas med post, ska senast då vara på stiftelsens kansli. Ansökningar som saknar förbindelse beaktas inte. Endast vederbörigt ifyllda ansökningar som inlämnats i tid beaktas. Stiftelsens styrelse beslutar i december om vilka som beviljas stipendier.

SÅ ANSÖKER DU

Stipendieansökan lämnas in till Jokes elektroniska system på adressen <https://www.aspicore-asp.net/jokes/>. Den till ansökan hörande förbindelsen printas ut från det elektroniska systemet, skrivs under och skickas per post till stiftelsens kansli inom angiven tid.

Ansökan ska innehålla erforderliga basuppgifter om den sökande (namn, socialskyddssignum, adress, arbetsgivare, kort arbetshistoria, medlemsförning, tidpunkt då man blivit medlem). En beskrivning av hur stipendiet ska användas och en kostnadskalkyl för projektet ska ingå. För arrangerade språkkurser och för historieberättarverkstaden behövs ingen kostnadskalkyl.

ANVÄNDNING OCH RAPPORTERING

Stipendierna ska användas inom ett år efter att de beviljats. En redovisning för användningen ska inlämnas till stiftelsens styrelse inom tre månader efter att stipendiet använts för beviljat syfte.

Läs mer på: www.jokes-saatio.fi

Stiftelsens ombudsman Anna Kähkönen svarar på frågor om stipendierna på numret 050 551 3961.

STIFTELSEN FÖR BEFRÄMJANDE AV JOURNALISTISK KULTUR
PL 252 (Broholmsgatan 16), 00531 Helsingfors

Kohti uutta. SJL:n valtuuston puheenjohtaja Tapio Räihä haluaa liitosta konkreettisen ja maanläheisen. "Liitto puhuu usein etäisiä asioita journalismin pyhydestä, kun jäsen yrittää saada jotenkin edes raavittua kuukausipalkan kasaan."

Pysyvä elementti

MANU HAAPALAINEN, TEKSTI • HELI SAARELA, KUVA

Journalistiliiton valtuuston puheenjohtaja Tapio Räihä toivoo liitolta tulevaisuudessa laveaa ajattelua.

Jos Journalistiliitto haluaa tulevaisuudessakin olla olemassa, sen on oltava jäsenilleen tarpeellinen. **Hanne Ahon** vuoden alussa alkaneella puheenjohtajakaudella moneen otteeseen toistettu ajatus tarkoittaa, että liitto yrittää uudistua jäseniään kuunnellen, ei ylätasolta visioiden.

Liiton valtuuston puheenjohtaja, Yle Lapin toimittaja **Tapio Räihä** sanoo, että juuri siksi muutosprosessin lopputuleman suhteen vaaditaan vielä kärsivällisyyttä.

"On ehdottoman hyvä, että jäsenistön tarpeita halutaan kuunnella. Mitään kiirettä ei kuitenkaan ole, ja minusta on parempikin, että uusia asioita otetaan toimintaan vähitellen,

eikä kertarysäyksellä. Niin on jo tehtykin. Liiton tarjoama uraohjaus on esimerkki siitä, että uutta on jo nyt luotu."

VALTUUSTON KEVÄTKOKOUKSESSA luennoi Tanskan liiton entinen ja Euroopan journalistiliiton nykyinen puheenjohtaja **Mogens Blicher Bjerregård**. Hänen esitelmänsä Tanskan mallin piirteitä on helppo löytää myös SJL:n nykyajattelusta. Räihä sanoo kannattavansa vakaasti esimerkiksi Tanskassa hyvin toiminnutta jäsenrajojen avaamista.

"Ja onhan niitä jo viestintäpuolelle avattukin. Jos niin ei tehtäisi, vaarana olisi, että liiton vaikutusvalta supistuu ja supistuu. Liitosta on tehtävä palveluntarjoaja, joka ottaa jäsenikseen ihmisiä, jotka haluavat allekirjoittaa sen periaatteet. Ne taas tuskin jäsenkriteerien avautuessaan ovat kauhean erilaisia kuin aiemmin. Liiton pitää

ajatella laveasti. Joku voi olla hyväksytty jäseneksi, mutta vaihtaa välillä muuhun työhön. Ei voi olla niin, että ovi käy heti, jos et ole riittävän journalisti."

Räihän visiossa liitto on ikään kuin perusta, jonka päälle journalistista uraa voi rakentaa.

"Haaveeni on, että Journalistiliitto olisi pysyvä elementti alati pirstaloituvassa työelämässä. Tulevaisuudessa pitkiä, yhtenäisiä uria on entistä vähemmän. Liiton on oltava tukena, kun jäsen tarvitsee tukea, sparrausta, uudelleenkoulutusta tai vaikka urasuunnittelua."

Räihä katsoo tulevaisuuteen luottavaisena. Vakavaksi vetävät kuitenkin **Juha Sipilän** (kesk.) hallituksen yritykset ay-liikkeen mitätöimiseksi.

"Se on surullista. Sellainen taistelu on jostain muusta ajasta kuin tästä. Se ei tuo lääkkeitä Suomen tilaan. Ei tällä tavalla rakenneta mitään hyvää." ●

KESKI-POHJANMAAN KIRJAPAINO, TALENTUM JA KEPA IRTISANOVAT

Yt-neuvottelut ovat päättyneet Keski-Pohjanmaan Kirjapainossa, Talentumissa ja Kepassa.

Muun muassa *Keskipohjanmaa-* ja *Kalajokilaakso-*lehtiä kustantava Keski-Pohjanmaan Kirjapaino vähentää 18 henkilötyövuotta.

"Tulossa on neljä suoraa irtisanoamista, joukossa todennäköisesti journalistia. Muita keinoja ovat määräaikaistuuksien jatkamatta jättäminen, osa-aikaisuudet ja eläkejärjestelyt", sanoo pääluottamusmies **Jukka Anias**.

Yt-neuvottelujen alussa säästötarpeeksi ilmoitettiin 1,3 miljoonaa euroa ja enimmillään 20 henkilötyövuotta. Anias sanoo, ettei neuvottelutuloksella juuri tunnu voittoa.

"Koen, että kun säästettävästä summasta on tehty päätös, siihen ei voi juuri vaikuttaa, vaikka kuinka argumentoisi. Toisaalta mediamyyni on niinannut paljon, ja isoja vaihtoehtoja säästökohteita on vaikea keksiä."

"Työhyvinvointiin jatkuva pelko ja ahdistus kuitenkin vaikuttavat. Nämä olivat meillä neljännet yt:t vuodesta 2009."

Talentumin yt-neuvottelujen päätteeksi irtisanottiin neljän journalistin toistaiseksi voimassa oleva työsopimus. Yksi sopimuksista muuttui määräaikaiseksi ja yksi ehdollisesti vakinaiseksi.

Yt-neuvottelujen peruste oli MPC- ja MB-lehtien yhdistäminen *MikroBitiksi* ja siirtyminen yhteistoimitukseen tietotekniikkalehdissä. Vähennysesitys oli alun perin kuusi.

Kepan yt-neuvotteluissa oli *Maailman Kuvalehden* jatkuminen uhattuna. Niiden päätyttyä lehden ilmestyminen jatkuu, mutta toimituksesta irtisanottiin toimittaja ja markkinointisuunnittelija.

Nina Erho

Yhdistykset

RTTL:N SYYSEDUSTAJAKOKOUS

Radio- ja televisiotoimittajien liiton varsinainen syysedustajakokous on marraskuun 27. päivänä 2015 klo 17.00 Helsingissä, Golden Classics Café & Barissa, (Tyynenmerenkatu 6, Jätkäsaari).

FREELANCEREILLE HAETAAN TOIMINNANJOHTAJAA

Suomen freelance-journalistit ry hakee toiminnanjohtajaa. Työ-suhde on vuoden mittainen, ja se alkaa vuoden 2016 alussa. Toiminnanjohtajan työaika on neljä päivää viikossa. Työtehtäviin kuuluvat muun muassa yhdistyksen toiminnan johtaminen yhdessä hallituksen kanssa sekä sidosryhmä- ja yhteiskuntasuh-teiden hoito.

SFJ:llä on noin 1 200 jäsentä.

Siihen kuuluu muun muassa graafikkoja, valokuvaajia, kirjoittavia toimittajia, kääntäjiä, sekä radio- ja tv-työtä tekeviä journalisteja.

Hakemuksia voi toimittaa 31.10.2015 mennessä Suomen free-lance-journalistit ry:lle, osoitteeseen Siltasaarenskatu 16, 7. krs., 00530 Helsinki tai sähköpostitse osoitteeseen yhdistys@freet.fi.

Manu Haapalainen

KUVA: VIERUMÄKI

Vierumäen lomaviikot haettavana

Journalistiliiton Vierumäen lomahuoneistojen talven ja kevään viikot ajalle 18.12.2015–27.5.2016 ovat nyt haettavana. Vaihtopäivä on perjantai. Hakea voi vain kokonaisia viikkoja.

Hakuaika päättyy tiistaina **20.10.2016 klo 16**. Haku tapahtuu lomakkeella osoitteessa: <http://www.journalistiliitto.fi/jasenpalvelut/lomakkeet/vierumaen-haku>

Hinnat:

580 €/vko ajalle 18.12.2015–8.4.2016.

450 €/vko ajalle 8.4.2016–27.5.2016.

Varausmaksu on 150 euroa.

Lisätietoa Vierumäen lomatalosta:
journalistiliitto.fi/jasenpalvelut

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

Etsi Xpertti
ETSITKÖ JUTTUUSI
TUTKIJA-ASiantuntijaa?

palveluksessasi www.etsixpertti.fi

YLIOPISTOT,
TUTKIMUSLAITOKSET JA

Suomen Journalistiliitto

PUHELINVAIHE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

KÄYNTIOSOITE / BESÖKADRESS
Säästöpankinranta 2, 7.krs.
00530 Helsinki
Sparbankskajen 2, 7. vån.
00530 Helsingfors

POSTIOSOITE / POSTADRESS
Siltasaarenskatu 16, 00530 Helsinki
Broholmmsgatan 16, 00530 Helsingfors
PL 252, 00531 Helsinki /
Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
(jäsenasiat/medlemsärenden)
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.efternamn@journalistiliitto.fi

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi
www.journalistförbundet.fi

FINKA / A-KASSA
www.finka.fi
(09) 8689 400

Suomen Journalistiliitto on ammattijärjestö, jonka tehtävä on valvoa journalistien ja journalismin etuja. Jäsenkuntamme koostuu viestintäalan ammattilaisista, kuten toimittajista, kuvaajista, graafikoista, kääntäjistä ja kustannustoimittajista.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
91. vuosikerta

SEURAAVAN LEHDEN
ILMESTYMISAIKATAULU

13/2015 aineisto **28.10.**
ilmestyy **5.11.**

ILMOITUSMYNTI:
ilmoitukset.journalisti@journalistiliitto.fi, 044 755 5002

Aineisto-ohjeet, väriprofiilin
ja hinnat löydät osoitteesta
www.journalisti.fi › ilmoittajille

VARAA ILMOITUSTILASI
AJOISSA.
ILMOITUKSET
3,00 €/PMM

Iltalehden ”Selänne”

Uutistoimittaja Marko-Oskari Lehtosen salibandyura päättyy tähän kauteen. Tai sitten ei.

JANNE SALOMAA, TEKSTI • LAURA OJA, KUVA

Kuusivuotiaana **Marko-Oskari Lehtonen** ilmoitti vanhemmilensa lähettävänsä kasan dollareita kotiin heti, kun solmii ensimmäisen NHL-sopimuksensa. Ammattijääkiekkoilijaksi haluavan pojan ura alkoi lupaavasti. 12-vuotiaana hän voitti Pitäjänmäen Tarmon kanssa arvostetun Turku-turnauksen, johon osallistui muun muassa tuleva maajoukkuekapteeni **Mikko Koivu**.

Noin vuotta myöhemmin kasvukivut pakottivat kuitenkin lopettamaan lätkän. Tilalle tuli salibandy. Siinä ei voi tienata miljoonia, harvoin edes elantoa, mutta treeni-
tahti on salibandyssäkin tiivis.

Lehtonen halusi huipulle ja treenasi usein kahdesti päivässä sekä junioreiden että miesten joukkueen kanssa. 19-vuotiaana hän pääsi helsinkiläisen M-Teamin miesten edustusjoukkueeseen, joka pelasi toiseksi korkeimmalla sarjatasolla. Nopea kehitys tyesäsi polvivaivoihin.

”Pelasin maalivahtina, ja se on polville todella raskas pelipaikka. Kitka ja rasitus ovat jatkuvia”, Lehtonen kertoo.

Kun hän loukkasi vasemman polvensa armeijassa, M-Team sai jäädä. Kokonaan Lehtonen ei kuitenkaan pysynyt erossa salibandysta, vaan siirtyi kaveriporukan alasarjatasoilla pelaamaan joukkueeseen.

Joukkue menestyi kohtalaisesti, ja viisi vuotta sitten Lehtonen palasi M-Teamiin, tällä kertaa seuran kakkosjoukkueeseen, joka pelaa kolmanneksi korkeimmalla sarjatasolla. Nyt Lehtonen on puolustaja ja joukkueensa vanhin.

”Olen sanonut jätkeille selänne­mäisesti: ’one more year!’.”

Todennäköisesti tämä kausi on perheellisen Lehtosen viimeinen, mutta hän varoo sanomasta mitään lopullista.

TYÖKSEEN Lehtonen on uutistoimittajana *Iltalehdessä*.

”Toimittajana joutuu usein puurtamaan enemmän tai vähemmän yksin. Joukkuelajin harrastaminen on hyvä vastapaino toimittajan työlle.”

Työasioista hallilla ei juuri puhuta.

”Kun hikoillaan yhdessä, titteleillä ei ole väliä.”

”En edes tiedä kaikkien joukkuekavereideni ammattia. Kun hikoillaan yhdessä, titteleillä ei ole väliä.”

Joukkuekaverit tosin ovat huomanneet Lehtosen nimen *Iltalehdessä*, ja välillä toimitaja saattaa saada lyhyen keuhun jutustaan.

”Tai sitten risuja”, hän lisää.

Salibandy on harrastajamäärässä mitattuna Suomen suosituimpia lajeja. Silti se on mediassa vähän esillä. Lehtonen toivoisi lajille lisää julkisuutta, muttei halua kritisoida urheilutoimituksia. Mieluummin hän puhuisi lajiaktiivien oman *Pääkallo.fi*-sivun ansiosta.

”Salibandyä seuraavat eniten nuoret, ja lehtien lukijoista valtaosa on keski-ikäisiä tai vanhempia, joille on turvallisinta tehdä juttuja jääkiekosta, jalkapallosta ja formuloista. Toisaalta, miten voidaan tietää, etteivät muut lajit kiinnosta lukijoita, jos niistä kirjoittamista harvoin edes kokeillaan?” ●

VAPAAALLA

MARKO-OSKARI LEHTONEN

● 32-vuotias helsinkiläinen toimittaja.

● Koulutukseltaan medianomi. Työskennellyt Iltalehdessä uutistoimittajana vuodesta 2010. Erikoistunut rikosoikeudellisiin ja yhteiskunnallisiin aiheisiin.

● Pelaa salibandyä puolustajana helsinkiläisen M-Teamin kakkosjoukkueessa kolmanneksi korkeimmalla sarjatasolla eli kakkosdivisioonassa.

◀ Joukkuepelaaja.

Marko-Oskari Lehtonen on harrastanut lähes koko ikänsä joukkuelajeja, ensin jääkiekkoa ja viimeiset 19 vuotta salibandyä. Hän uskoo, että joukkueurheilusta helpottaa yhteistyötä myös työelämässä.

Tää koti mulla mainen

Nykymuotoinen *Ajankohtainen kakkonen* loppuu aiemmin tänä vuonna annetun tiedon mukaan vuodenvaihteessa. Tilalle saadaan muun muassa lisää A2 -teemailtoja, sellaisia kuin vuoden 2010 legendaarinen "homoilta" ja tuorempi klassikko, parin viikon takainen pakolaisiltama.

Työllistymisen helpottaminen, paikallisiin tutustuminen, ihan jees hommia totta kai. On kuitenkin vaikea kuvitella parempaa tapaa integroida turvapaikanhakijaa suomalaiseen yhteiskuntaan kuin A2-illan katsominen tai jopa siihen osallistuminen.

Ohjelman synnyttämä kuva suomalaisesta keskustelukulttuurista ja yhteiskunnasta on kattava. Ensin kuullaan ja nähdään riipaisevia kohtaloita. Sen päälle kerrotaan, että suomalaisia pelottaa kun te tulette tänne. Sitten syödään puuroa. Puuro on hyvää ja terveellistä, se maistuu pakolaisellekin, vaikka toisin on väitetty. Lopuksi hymistään papereista vaivautuneesti luntaten yhteislaulun *Olen suomalainen*.

Kansakunta on nationalismia tutkineen **Benedict Andersonin** mukaan "kuvitteellinen yhteisö". A2-illan katsottuaan ei tarvitse kuvitella. *On täällä elämä raskasta työtä. Ja siinä harvemmin on onni myötä.*

Manu Haapalainen

Peilisaliin mars

Yle viestitti taannoin kielentuntija **Vesa Heikisen** suulla, että toimittajien on syytä katsoa peiliin ja miettiä käyttämiensä sanojen arvolatauksia. Esimerkiksi *pakolaistulva* ja *turvapaikanhakijoiden vyöry* näyttäivät otsikossa nasevilta mutta viittaavat asenteisiin, joita ei enenkään nykyisessä yhteiskunnallisessa ilmapiiressä kannattaisi ruokkia.

Tässä valossa suorastaan pariakin peiliä voisi tarjota niille, jotka tekevät kuten *Keski-Häme*. Lehti pyysi lokakuun alussa Facebookissa Hauhon "ryhmiksessä" hoidossa olevien lasten vanhempia kertomaan toimitukselle, mitä mieltä he ovat, jos samaan taloon tulee turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskus. Pitäisikö ryhmiksen muuttaa muualle?

Toki raflaava juttu syntyy helpommin, kun asettaa jo kysymyksen houkuttelevaan enemminkin kielteisiä kuin myönteisiä kommentteja. Viisaampaa journalismia olisi silti kaivaa esiin jotain muuta kuin niitä pelkoja ja ennakkoluuloja, joiden olemassaolon kaikki jo tietävät ja joita voi halutessaan lukea ihan ilmaiseksi keskustelupalstoilta.

Nina Erho

Mitä himputtia!

Iltapäivälehtiä ja maikkaria seuraavat kaikki kansanosat. Niin toimituksissa kai toivotaan. Ainakin *MTVfi:ssä*, joka tavoitteli perussuomalaisuuden oikeaa laitaa tarpovia lukijoita 9. lokakuuta päivätyssä jutussa, jossa kerrotaan Kemin kaduilla "partioivasta" Sol-

diers Of Odin-järjestöstä. Haastateltu aktiivi luonnehtii itseään kansallissosialistiksi, mutta kertoo ryhmän koostuvan "kaikenlaisista" ihmisistä. Varsin ilmeisiä jatkokysymysten paikkoja ei jutussa käytetä.

Ei myöskään *Ilta-lehdessä*, joka hemmotteli lukijoitaan viikon välein julkaistuilla **Olli Immo-**sen ja toisen äärijärjestö Suomen Sisun jäsenen **Terhi Kiemungin** kritiikittömällä haastattelulla. Jutut kirjoittanut toimittaja oli viime kuntavaaleissa sitoutumattomana ehdokkaana perussuomalaisten listalla.

Voisi miettiä, kannattaako "maahanmuuttokriittisintä" SS-lukijakuntaa edes yrittää tavoitella. Eivätköhän he ole jo kaikonneet oikean journalismin parista omalle foorumilleen ja oman "lehtensä" pariin.

Manu Haapalainen

Yleisönosasto

Jari Pelttonen

EIKÖS OLISI HAUSKAA,
JOS KIINALAISTYYPPISET
SEINÄLEHDET TULISIVAT
TAKAISIN. SIINÄ SITÄ
SITTEN AAMULLA IHMETELTÄISIIN
JA SIUNAILTAISIIN TAPAHTUMIA
KAHVIKUPPI KÄDESSÄ, AAMUTAKKI
PÄÄLLÄ, DUUNARIT JA POMOT
SAMASSA SYSSYSSÄ, IHAN NIIN
KUIN SAUNASSA ILMAN TITTELEITÄ.
IHAN OMALLA NAAMALLA JUTELTAISIIN.
SE OLISI TODELLISTA, AITOA
SOSIAALISTA MEDIAA.

